

Годишен отчет за 2023 г. за напредъка по изпълнението на мерките от Плана за действие (2021 – 2025 г.) към Националната стратегия за финансова грамотност на Република България

Март 2024 г. | Министерство на финансите

Съдържание

Списък на използваните съкращения	3
Въведение	5
1. Напредък в изпълнението на приоритетите от Плана за действие (2021 – 2025 г.) към Националната стратегия за финансова грамотност на Република България за 2023 г.	6
1.1 Изпълнение на дейностите по <i>Приоритет 1: Разработване на рамка на компетентностите в областта на финансовата грамотност</i>	6
1.2 Изпълнение на дейностите по <i>Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията</i>	12
1.3 Изпълнение на дейностите по <i>Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите</i>	32
1.4 Изпълнение на дейностите по <i>Приоритет 4: Повишаване на финансовата грамотност и стимулиране на финансовото включване на уязвими и други групи в обществото</i>	46
2. Изпълнение на дейности по повишаване на финансовата грамотност на населението, извън дейностите, залегнали в Плана за действие (2021 – 2025 г.) към Националната стратегия за финансова грамотност на Република България, за 2023 г.	54
3. Междуведомствен координационен механизъм по въпросите на финансовата грамотност в Република България	70
4. Други дейности, свързани с Националната стратегия за финансова грамотност на Република България и нейното изпълнение	71
4.1 Съвместни проекти по финансова грамотност с ОИСР и Министерство на финансите на Нидерландия.....	71
4.2 Проект за техническа помощ по Инструмента за техническа подкрепа на Европейската комисия	71
4.3. Под-група по финансова грамотност към Правителствена работна група за финансови услуги на дребно към Европейската комисия	72
5. Международна мрежа за финансово образование към ОИСР	74
6. Международни инициативи по финансова грамотност, в които Република България участва	75
6.1 Световна седмица на парите, 20 – 26 март 2023 г.	75
6.2 Европейска седмица на парите, 20 – 26 март 2023 г.	75
6.3 Световен ден на спестовността, 31 октомври 2023 г.	75
6.4 Световна седмица на предприемачеството, 13 – 19 ноември 2023 г.	75
6.5 Европейски месец на киберсигурността, м. октомври 2023 г.	76
6.6 Европейска информационна кампания срещу „финансовите мулета“, м. декември 2023 г.	76
Заклучение.....	77

Списък на използваните съкращения

На български:

АББ – Асоциация на банките в България

АЗ – Агенция по заетостта

АУБ – Американски университет,
Благоевград

БАДДПО – Българска асоциация на
дружествата за допълнително пенсионно
осигуряване

БАЛИП – Българска асоциация на
лицензираните инвестиционни посредници

БАН – Българска академия на науките

БАНТИ – Българска асоциация на
независимите трейдъри и инвеститори

БАУД – Българска асоциация на
управляващите дружества

БФА – Българска финтех асоциация

БФБ – Българска фондова борса АД

БЧК – Български червен кръст

ВСУ – Варненски свободен университет
„Черноризец Храбър“

ВУЗФ – Висше училище по застраховане и
финанси

ДПО – допълнително пенсионно
осигуряване

ЕБВР – Европейска банка за възстановяване
и развитие

ЕК – Европейска комисия

ЕС – Европейски съюз

ЕЦБ – Европейска централна банка

ИАНМСП – Изпълнителна агенция за
насърчаване на малките и средните
предприятия

ИИИ при БАН- Институт за икономически
изследвания при Българската академия на
науките

ИК – инвестиционен консултант

ИРОПК – Информационен регистър на
одобрените програми за повишаване на
квалификацията на педагогическите
специалисти

ИП – инвестиционен посредник

ИПА – Институт за публична администрация

ИПИ – Института за пазарна икономика

ИУ – Варна – Икономически университет –
Варна

КФН – Комисия за финансов надзор

КЗП – Комисия за защита на потребителите

МИИ – Министерство на икономиката и
индустрията

МИР – Министерство на иновациите и
растежа

МКМ – Междуведомствен координационен
механизъм

ММФО – Международна мрежа за
финансово образование към ОИСР (INFE,
International Network for Financial Education)

МОН – Министерство на образованието и
науката

МРГФГ – Междуведомствена работна група
по финансова грамотност

МС – Министерския съвет

МТСП – Министерство на труда и
социалната политика

МФ – Министерство на финансите

НАП – Национална агенция за приходите

НПДЗ – Национален план за действие по заетостта

НПО – Неправителствена организация

НСФГ или НСФГРБ – Национална стратегия за финансова грамотност на Република България

ОИСР – Организация за икономическо сътрудничество и развитие

ОКС – образователно-квалификационна степен

ПОД – пенсионноосигурително дружество

РГ – работна група

РУО – регионално управление на образованието

СУ – Софийски университет

УД – управляващо дружество

УНСС – Университет за национално и световно стопанство, София

УП – учебна програма

УПФ – универсален пенсионен фонд

ФГ – финансова грамотност

ФГВБ – Фонд за гарантиране на влоговете в банките

ФКИ – Фонд за компенсиране на инвеститорите

ФМФИБ - Фонд мениджър на финансови инструменти в България (Фонд на фондовете)

ЦД – Централен депозитар АД

ЦППИП – Център за превенция и противодействие на изпирането на пари

ЮЗУ – Югозападен университет „Неофит Рилски“, Благоевград

На английски:

EFAMA – European Fund and Asset Management Association, Европейска асоциация за управление на фондове и активи

EFRAG - European Financial Reporting Advisory Group, Европейска консултативна група за финансово отчетване

ESG – environmental, social and corporate governance, екологично, социално корпоративно управление

Fintech – financial technologies, финансови технологии (финтех)

GEGRFS – Government Expert Group on Retail Financial Services, Правителствена експертна работна група за финансови услуги на дребно към ЕК

GMW – Global Money Week, Световна седмица на парите

INFE – International Network for Financial Education, Международна мрежа за финансово образование към ОИСР

JAB – Junior Achievement Bulgaria, Джуниър Ачийвмънт България

NEET – not in education, employment or training, младежи, които нито се обучават, нито са заети

PISA - Programme for International Student Assessment, Програма за международно оценяване на учениците

TSI – Technical Support Instrument, Инструмент за техническа подкрепа на ЕС

Въведение

Дейности в сферата на финансовата грамотност в България се осъществяват от няколко десетилетия насам, като в страната се провежда по-целенасочена политика в тази област от началото на 2019 г. със създаването на Междуведомствен координационен механизъм¹ – Междуведомствена работна група по финансова грамотност, с водещата роля на Министерство на финансите и с широкото участие на изпълнителната власт, надзорните органи, неправителственият сектор, висшите училища и др. Дългогодишната работа в посока повишаване на информираността и финансовата грамотност на населението, извършвана от много от участниците в МРГФГ, са причината за голямата активност по направления извън Плана за действие.

Приетата през м. февруари 2021 г. от Министерския съвет Национална стратегия за финансова грамотност на Република България обединява резултатите от вече съществуващите програми и дейности, като надгражда с определянето на конкретни приоритети, цели и мерки в дългосрочен план.

Настоящият отчет е изготвен в изпълнение на Решение на Министерския съвет № 109 от 12 февруари 2021 г., с което се приемат както НСФГ на Република България, така и Планът за действие (за периода 2021 – 2025 г.) към нея, в т.ч. и ежегодното отчитане на напредъка по изпълнението на мерките от Плана за действие.

Отчетът съдържа информация относно изпълнението през 2023 г. на национално ниво на дейности, залегнали в Плана за действие, както и сериозен обем дейности по направления извън него. Там, където е необходимо е добавена и информация за предходни отчетни периоди и за планирани бъдещи действия.

Отчетната информация е предоставена в рамките на МРГФГ, като е обобщена от дирекция „Регулация на финансовите пазари“ в Министерство на финансите.

¹ Необходимо е да се отчете, че първата междуведомствена работна група в тази област бе създадена още през 2013 г. под ръководството на заместник министър-председател по икономическото развитие, като тя бе активна около една година.

1. Напредък в изпълнението на приоритетите от Плана за действие (2021 – 2025 г.) към Националната стратегия за финансова грамотност на Република България за 2023 г.

1.1 Изпълнение на дейностите по Приоритет 1: Разработване на рамка на компетентностите в областта на финансовата грамотност

Съгласно възприетата от ЕК и ОИСР дефиниция, финансовата грамотност е **комбинация от осведоменост по финансови въпроси, познания, умения, възгледи и поведение, необходими за вземането на добри финансови решения и за постигането на индивидуално финансово благополучие**. Съвкупността от тези познания, умения, възгледи и поведение формира финансовите компетентности на лицата.

Дефинирането на компетентностите в областта на финансовата грамотност, съобразени със спецификите на отделните целеви групи, има основополагащо значение за развитието на образователните интервенции, предвидени в НСФГ, както и за предлагането на качествено образование и обучение в сферата на финансите. Определянето на компетентностите ще подпомогне процеса на създаване на адекватно на нуждите на съответната целева група образователно съдържание.

През 2021 г. МРГФГ се включи активно при разработването на националната рамка на компетентностите в областта на финансовата грамотност. Бяха идентифицирани основните тематични области, имащи отношение към финансовата грамотност, върху които да се съсредоточи рамката. Целевите групи бяха разделени на принципа „възраст“, като Рамката се раздели на две – за възрастни (над 18 години) и за младежи (до 18 години).

През 2022 г. беше изготвена [Рамка за финансова компетентност за възрастни на Република България](#), приета от МС през м. май 2023 г. Тази рамка е съобразена с [Рамката за финансова компетентност за възрастни](#) на Европейския съюз и Международната мрежа за финансово образование към ОИСР² (в чието разработване участва и Република България) и с националните специфики.

През м. септември 2023 г. ЕК публикува „[Рамка за финансова компетентност за деца и младежи в ЕС](#)“, разработена съвместно с [ММФО](#) към ОИСР. България участва в работната група към ЕК по разработването ѝ. През 2024 г. МФ, съвместно с членовете на МРГФГ, планира разработването на национална рамка за финансова компетентност за децата и младежите, съобразена с Рамката за финансова компетентност за децата и младежите в Европейския съюз и с националните специфики. Рамката може да послужи като основа за евентуална ревизия на училищните програми.

Тези две рамки определят знанията, уменията и поведението, които е нужно да бъдат развити в отделния индивид, за да се гарантира финансовото му благополучие през целия му живот. Те могат да бъдат използвани за разработване на политики, програми и учебни материали по

² Дейността по разработването на рамка за финансова компетентност за възрастни започна на ниво ЕС през м. април 2021 г., като окончателната версия на рамката бе публикувана през м. януари 2022г.

финансова грамотност. Могат да се използват и като основа за разработване на ключови показатели, с които да се оценява ефективността на инициативите в Република България, насочени към повишаване на финансовата грамотност.

В рамките на стартирания през 2022 г. двугодишен проект за техническа подкрепа към Европейската комисия на тема „Укрепване на капацитета за прилагане на Националната стратегия за финансова грамотност“ ще бъдат изготвени Насоки за мониторинг и оценка на ефективността на изпълнение на НСФГ и на Плана за действие (2021 – 2025 г.) към нея, както и дефиниране на ключови индикатори за изпълнение.

Приоритет 1: Разработване на рамка на компетентностите в областта на финансовата грамотност

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
1.	Идентифициране на тематичните области, върху които ще се фокусира Националната стратегия за финансова грамотност	Предварителното очертаване на рамката на компетентностите ще даде възможност да се оформи базовото съдържание с основните тематични области, имащи отношение към понятието финансова грамотност	Всички целеви групи	Набелязани са основните тематични области, върху които ще се съсредоточи Националната стратегия за финансова грамотност	МФ, НАП и останалите институции в МРГФГ	2021 г.	<u>МФ</u> През 2021 г. в МРГФГ бяха идентифицирани основните тематични области, имащи отношение към финансовата грамотност, върху които да се съсредоточи рамката на компетентностите. С това тази дейност е приключена и не подлежи на последващо изпълнение през отчетния период.
2.	Описване на характеристиките на целевите групи	Оформянето на профил на всяка от целевите групи, по социално-демографски характеристики (възраст, местоживееене, социален статус и пр.) ще позволи да се определи правилното съдържание за всяка от тях с оглед на конкретните потребности, както и да се избере адекватен подход и канали за комуникация	Всички целеви групи	Очертани са основните характеристики на всяка от целевите групи	МФ, НАП и останалите институции в МРГФГ	2021 г.	<u>МФ</u> През 2021 г. целевите групи в Рамката за компетентности бяха разделени на принципа „възраст“, като Рамката се раздели на две – за младежи (до 18 години) и за възрастни (над 18 години). През м. януари 2022 г. ЕК публикува Рамка на ЕС/ММФО към ОИСР за финансова компетентност за възрастни , разработена съвместно с ММФО към ОИСР. На нейна база и съобразено с националните специфики, е изготвена Рамка за финансова компетентност за възрастни в Република България , приета от МС през м. май 2023 г.

Приоритет 1: Разработване на рамка на компетентностите в областта на финансовата грамотност

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							<p>През м. септември 2023 г. ЕК публикува Рамка за финансова компетентност за деца и младежи в Европейския съюз, разработена съвместно с ММФО към ОИСР. На нейна база през 2024 г. предстои изготвянето на Рамка за финансова компетентност за децата и младежите на Република България, която ще послужи като основа за евентуална ревизия на училищните програми.</p>
3.	<p>Конкретизиране на съдържанието и адаптирането му за всяка целева група с оглед нейните специфични нужди и потребности</p>	<p>Определянето на конкретно съдържание по теми и подтеми за всяка от набелязаните целеви групи ще даде възможност да се попълнят точно определени дефицити, идентифицирани при всяка от тях, за да бъде постигната крайната цел на Стратегията – повишаване на финансовата грамотност в обществото</p>	<p>Всички целеви групи</p>	<p>Определено е конкретното съдържание за всяка от целевите групи Адаптирано е конкретизираното за всяка от целевите групи съдържание с оглед на специфичните им нужди и потребности</p>	<p>Институции и организации с компетенции и дейности в областта на финансовата грамотност</p>	<p>2021 г.</p>	<p>МФ През 2021 г. в МРГФГ бяха идентифицирани основните тематични области по целеви групи, имащи отношение към финансовата грамотност.</p> <p>През 2023 г. МС одобри Рамката за финансова компетентност за възрастни в Република България, чието конкретно съдържание е структурирано по теми и под-теми в зависимост от видовете компетентности, с цел попълване на идентифицираните пропуски.</p> <p>През 2024 г. предстои изготвянето на Рамка за финансова</p>

Приоритет 1: Разработване на рамка на компетентностите в областта на финансовата грамотност

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							компетентност за деца и младежи в Република България.
4.	Избор на подходящи канали за комуникация с всяка от целевите групи	Изборът на правилните канали за комуникация с всяка целева група ще осигури директен достъп до нея и подпомогне в значителна степен ефективността на процеса	Всички целеви групи	Избрани са подходящите за всяка от целевите групи комуникационни канали, по които ще се достига до тях	МФ, НАП и останалите институции в МРГФГ	2021 г.	<p><u>МФ</u> На официалната страница на МФ е публикувана Рамката за финансова компетентност за възрастни в Република България, одобрена от МС през м. май 2023 г.</p> <p>Предстои приемането и публикуването на Рамка за финансова компетентност на деца и младежи в Република България в същата секция на официалната страницата на МФ.</p> <p><u>МОН</u> Дигитална раница – платформа с електронни ресурси по всички учебни предмети, в това число и предметите, в които са включени теми по финансова грамотност. Използва се от учители, ученици и родители. Електронна библиотека за споделяне на електронно учебно съдържание от учителите и за учителите</p> <p><u>МТСП</u></p>

Приоритет 1: Разработване на рамка на компетентностите в областта на финансовата грамотност

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							В Националната система за оценка на компетенциите My Competence са разработени и внедрени електронни обучения „Финанси за нефинансисти“, „Финансово и правно проучване като инструмент за минимизиране на риска“, „Управление в условията на криза“.
5.	Избор на методология за анализ и оценка на ефективността	Методиката за измерване на резултатите от изпълнението на целите ще позволи впоследствие да се оцени напредъкът по изпълнение на приоритетите и целите на стратегията.	Всички целеви групи	Избрана е методологията, по която ще бъде извършен анализът на ефективността от проведената комуникация в рамките на Националната стратегия за финансова грамотност	МФ, НАП и останалите институции в МРГФГ	2021 г.	<u>МФ</u> През м. октомври 2022 г. стартира двугодишен проект за техническа подкрепа към Европейската комисия на тема „Укрепване на капацитета за прилагане на Националната стратегия за финансова грамотност“. В рамките на проекта предстои да бъдат изготвени Насоки за мониторинг и оценка на ефективността на изпълнение на НСФГ и на Плана за действие (2021 – 2025 г.) към нея, както и дефиниране на ключови индикатори за изпълнение. През 2023 г. България участва активно в дейностите по проекта.

1.2 Изпълнение на дейностите по Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

Съществена роля за ефективността на образователните инициативи за повишаване на финансовата грамотност играят, както образователни ресурси, съобразени с утвърдените стандарти (*Рамката на финансова компетентност за възрастни на Република България и бъдещата Рамка за финансови компетентност за децата и младежите на Република България*) и със спецификите на съответните целеви групи (като съдържание и информационни канали), така и осигуряването на безплатен достъп до тях (с цел гарантиране на по-висок обхват на образователната интервенция) чрез изграждането на единна платформа с информационни и образователни ресурсите в областта на финансовата грамотност.

Министерство на финансите

На страницата на МФ е създадена секция за [финансова грамотност](#). В секцията има документи и обща информация по темата, както и линкове и документи на организации, които са представени в МРГФГ. Секцията остава отворена за публикуване на нови актуални материали и линкове в областта на финансовата грамотност, както и за актуализиране на информацията, качена на нея.

В периода 2021 – 2022 г. МФ възложи разработването на специализирана единна платформа с образователни ресурси по финансова грамотност („платформа“ или „портал за финансова грамотност“). В края на 2022 г. платформата е внедрена в експлоатация в инфраструктурата на Министерство на финансите, като предстои публикуване на образователно съдържание в нея и тя да стане общодостъпна. Секциите ще бъдат съобразени с *Рамката за финансова компетентност за възрастни на Република България*, приета от МС през м. май 2023 г., и с *Рамката за финансова компетентност за децата и младежите на Република България*, чието разработване предстои.

Следващата стъпка от изпълнението на Плана за действие към НСФГ е създаването и публикуването на образователно съдържание, съобразено с целевите групи и с нуждите и степента на финансова грамотност на потребителите на платформата. Всеки от участниците в МРГФГ може да допринесе с образователни материали, вкл. актуална информация за инициативи в сферата на финансовата грамотност. Образователно съдържание ще бъде разработено и по линия на проекта за Техническа подкрепа с Европейската комисия и ОИСР за укрепване на капацитета в областта на финансовата грамотност.

Комисия за финансов надзор

Тематичните области, върху които КФН се фокусира при изготвянето на образователните материали, качени на нейните сайтове, са застрахователен, осигурителен и капиталов пазар и безопасно инвестиране, като целевите групи, към които са насочени тези материали, са широката общественост и поднадзорните на КФН лица.

Използваните канали за разпространение на образователните материали са [YouTube](#), [LinkedIn](#)³, [официалният сайт на КФН](#) с неговия под-сайт [#Инвестирай безопасно](#), сайтът „[Твоите финанси](#)“ и приложението за мобилни телефони FSC Mobile. Съдържанието на сайтовете е конкретизирано и съобразено със специфични потребности на целевите групи.

За периода 01.01.2023 г. – 31.12.2023 г.:

- сайтът [#Инвестирай безопасно](#) е посетен от 289 потребители, като 267 от тях го посещават за първи път;
- сайтът „[Твоите финанси](#)“ е посетен от 2 102 потребители, като 2 088 от тях го посещават за първи път. Сайтът е с обновено съдържание, като през 2023 г. КФН създаде и публикува 6 нови обучителни видео и презентационни материала за повишаване на финансовата грамотност на населението по актуални теми, като „Инфлация“, „Инвестиции в колективни инвестиционни схеми“, „Застраховка „Гражданска отговорност“, „Допълнително пенсионно осигуряване“, „Подаване на жалби“ и „Използване на застрахователни услуги“.

Проведените от КФН публични комуникационни активности включват съобщения относно:

- [Комисията за финансов надзор с мобилно приложение “FSCMobile”](#)
- [Комисията за финансов надзор проведе учебен стаж на ученици от 11 „б“ клас на Национална търговско-банкова гимназия под надслов „Регулиране и надзор на небанковата финансова сфера“](#)
- [Дигиталната кампания на КФН „#Инвестирай безопасно“ в специален епизод на предаването „Натисни F1“ по БНТ 2](#)
- [Студенти от водещи университети в страната и чужбина участваха в стажантската програма на Комисията за финансов надзор](#)
- [Комисията за финансов надзор проведе XXI-то издание на програмата „Небанковият финансов сектор в България“](#)

Българска народна банка

В самостоятелна секция или чрез специализирани рубрики на интернет страницата на БНБ са публикувани информационни материали за потребителите на финансови продукти и услуги. Насочени са към всички целеви групи от НСФГРБ. Съдържат практическа информация, целяща да подпомогне ползвателите при вземане на решение в избора на подходящ финансов продукт, информация по въпроси, свързани със сигурността, таксите при изпълнение на платежни операции, както и полезни съвети за защита и разрешаване на потребителски спорове.

На своята интернет страница БНБ предоставя свободен достъп до следните източници с образователно-информационен характер:

³ Присъствие на КФН в LinkedIn – 67 публикации, 47148 импресии, 1850 реакции, 15 коментара, 59 споделяния, 4534 кликания, 2859 преглеждания на видеата

- [Информация за финансови продукти и услуги. Кратък наръчник на ползвателя;](#)
- [Основни съвети как да се защитите при избор на услуги за онлайн или мобилно банкиране;](#)
- брошура [Вашите права при извършване на плащания в Европа](#), издадена от ЕК;
- [Изявление на ЕБО относно Брекзит, насочено към потребителите;](#)
- [Международен номер на банкова сметка IBAN;](#)
- [Платежна сметка за основни операции;](#)
- Свободен достъп до следните списъци и регистри, поддържани от БНБ, сред които:
 - [Регистър на лицензираните банки и клонове на чуждестранни банки в Република България;](#)
 - [Списък на кредитни институции, лицензирани в страни от ЕИП, с уведомление за свободно предоставяне на услуги на територията на Република България, съгласно взаимното признаване на единния европейски паспорт;](#)
 - [Списък на банките, които могат да бъдат попечители по Кодекса за социално осигуряване;](#)
 - [Регистър на финансовите институции по чл. За от Закона за кредитните институции \(ЗКИ\);](#)
 - [Регистър на кредитните посредници, регистрирани по реда на чл. 51 от Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители \(ЗКНИП\);](#)
 - [Регистър на лицензираните платежни институции в Република България, както и на техните клонове и представители \(по чл. 19 от Закона за платежните услуги и платежните системи\);](#)
 - [Регистър на лицензираните дружества за електронни пари в Република България, както и на техните клонове и представители \(по чл. 19 от Закона за платежните услуги и платежните системи\);](#)
 - [Регистър на доставчиците на услуги по чл. 2, ал. 3 и 4 от Закона за платежните услуги и платежните системи.](#)
- Публикувани са и указания относно процедурата по предоставяне по електронен път на информация от [Централния кредитен регистър](#) и от [Регистъра на банковите сметки и сейфове](#).
- [Съпоставка на таксите, начислявани от доставчиците на платежни услуги на потребители \(физически лица\) за услугите, включени в националния списък на най-представителните услуги, свързани с платежна сметка – осигурява безплатен достъп на потребителите до актуална информация за цените на горепосочените услуги съгласно приложимите тарифи за таксите и комисионите на всички доставчици на платежни услуги \(банки, платежни институции и дружества за електронни пари\), лицензирани от БНБ и клонове на доставчици на платежни услуги, осъществяващи дейност на територията на страната, които предоставят платежни услуги на потребители.](#)

- Информация относно платежната инфраструктура в България, която включва [Система за брутен сетълмент в реално време RINGS](#), [Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време TARGET](#), [Единна зона за плащания в евро \(SEPA\)](#).
- [Информация относно често задавани въпроси в областта на платежната инфраструктура](#).
- [Информация относно често задавани въпроси относно платежните спорове](#).
- [Информация относно извънсъдебното разрешаване на спорове във връзка с предоставянето на платежни услуги](#).
- [Банкноти и монети](#) – представени са образователно-информационни материали, имащи за цел да насочат вниманието на гражданите към характеристиките и защитните елементи на платежните средства, използвани в ежедневието, с оглед предпазване от измами с фалшификати. Предоставени са и насоки какви действия следва да се предприемат при откриване на [неистински или преправени платежни средства](#), както и за замяна на [повредени български банкноти и монети](#). Сред публикуваните документи са: [Стандарт за разпознаване на български банкноти](#), [Стандарт за разпознаване на български разменни монети](#), [Защитни елементи на българските банкноти в обращение](#), [Как да проверим парите си](#) и др.
- Допълнителна информация за потребителите представляват и публикуваните видеоклипове, представящи нови серии банкноти и нови разменни монети.
- Рубрика [Присъединяване към еврозоната](#), целяща повишаване информираността на българската общественост относно присъединяването на България към еврозоната. В нея се съдържа актуална информация по темата под формата на въпроси и отговори с преобладаващо практическа насоченост във връзка с въвеждането на еврото у нас. Представени са и аналитични материали във връзка с влиянието на паричната политика на ЕЦБ върху някои макроикономически параметри у нас, както и основни документи във връзка с подготовката за присъединяването на страната ни към еврозоната.
- На сайта на БНБ и в [YouTube-канала на БНБ](#) са публикувани и 10 видеоклипа като част от серията „За еврото накратко“, както и два допълнителни клипа с информация относно производството на евро банкноти и техните характеристики.
- Извън посочените по-горе източници на информация, БНБ предоставя, след писмено заявление, на всеки гражданин или юридическо лице достъп до обществена информация, създавана и съхранявана в Българската народна банка. Процедурата е описана в отделна секция от интернет страницата на [БНБ](#).

Институт за икономически изследвания към Българската академия на науките

През 2023 г. ИИИ към БАН публикува статия относно проблемите на финансовото образование, озаглавена „[Предизвикателствата пред образованието по лични финанси на студентите](#)“.

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

През 2023 г. в рамките на проект на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ е разработен [Речник на финансовите термини на зеления преход](#). QR-кодовете към някои термини препращат към официални сайтове на ЕС за допълнителна информация.

Фонд за гарантиране на влоговете в банките

През 2023 г. ФГВБ продължава да предоставя на обществеността, чрез публикуване на [интернет страницата](#) си, навременна и достъпна информация за гарантирането на влоговете в банките.

Асоциация на българските застрахователи

През 2023 г. АБЗ разработва и провежда информационно-образователна кампания с фокус върху имущественото застраховане: „Застраховка на дома – защити своя свят“. Целта на кампанията е да се разясни необходимостта и ползите от имуществените застраховки, като инструмент за осигуряване на финансова и житейска стабилност, особено на фона на климатичните промени и зачестяващите природни бедствия. Кампанията е широкоспектърна и с разнообразни дейности. Достигнати са над 500 000 души, изготвени са 33 публикации за [сайта на АБЗ](#) и профилите на асоциацията в социалните мрежи, 14 прессъобщения, както и над 30 визии и постове за социалните мрежи. Представители на АБЗ дават повече от 40 интервюта/коментари по темата имуществено застраховане с полезни за потребителите съвети.

В рамките на кампанията са разработени и публикувани поредица от 7 статии в социалните мрежи:

- [„5 причини да имате имуществена застраховка“](#)
- [„Защо е важна застрахователната сума по полицата за дома и как да изберем подходящата за нас?“](#)
- [„Изберете базата: възстановителна или действителна стойност“](#)
- [„Рискови покрития и някои други условия по полицата за дома“](#)
- [„Застраховка за дома „в действие“: какво да правим при щета?“](#)
- [„Покритието на риска „земетресение“ – част от защита на застраховките за дома“](#) и
- [„3 важни въпроса при сключване на застраховка за дома по ипотечен кредит“](#).

Изготвено и разпространено е ръководство за потребителя [„На фокус: Застраховки домашно имущество“](#).

За да се обогати допълнително дългосрочно достъпният образователен инструментариум, е разработен и онлайн тест [„Твоето застрахователно IQ: Дом“](#). Освен проверка и оценка на базовите познания в областта на животозастраховането, чрез теста се предлага възможност за повишаване на застрахователната култура чрез предоставената образователна информация към всеки въпрос. В рамките на кампанията АБЗ провежда игра с награди, базирана на теста, в която се включват 901 души от цялата страна.

Проведено е онлайн проучване на нагласите на потребителите към имотните застраховки, в партньорство с финансовия портал *MoitePari.bg*.

Събития в рамките на кампанията „Застраховка на дома – защити своя свят“

На 11 април 2023 г. е проведена среща с журналисти и застрахователни посредници „На фокус: имуществено застраховане“, в която взимат участие над 35 журналисти и представители на застрахователните брокери. Събитието и обсъжданата тематика са отразени във всички национални и множество регионални медии.

На 20 май 2023 г. в ефира на телевизия Bulgaria ON AIR е излъчена телевизионната дискусия „Застраховането – реалност и възможности“, която успоредно е излъчена чрез стрийминг в сайта на телевизията, както и във Facebook страницата и [Youtube канала](#) ѝ. Дискусионните теми предизвикват висок публичен интерес – дебатът е гледан от 56 000 души през всички платформи, през които е излъчван и е достъпен.

През отчетния период по поръчка на АБЗ е изготвен от ИПИ и публикуван аналитичен доклад [„Застраховането в България – икономически отпечатък и предизвикателства пред развитието“](#). Докладът има за цел да изследва приноса на застрахователната индустрия за общественото и икономическото развитие на България. Чрез публикацията се допринася съществено за повишаване на общественото разбиране за смисъла и ползите от застраховането като механизъм, осигуряващ социална защита. Докладът е представен на 11 май 2023 г., а резюме от него е достъпно на сайта на АБЗ.

„Българска фондова борса“ АД

БФБ води целенасочена и проактивна политика за повишаване на финансовата грамотност на младите хора и инвестиционната култура на специалистите на капиталовия пазар в България.

За повишаването на финансовата грамотност в страната БФБ популяризира международни и развива множество локални инициативи, сред които:

- партньорства с икономически университети в страната (Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Университет за национално и световно стопанство, Висше училище по застраховане и финанси, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“) и ангажиране на академични екипи по проучвания и проекти на БФБ;
- партньорство с БАЛИП и БАУД за предоставяне на финансов стимул на най-добре представилите се кандидати на изпитите за инвестиционни консултанти и брокери и възможности за стаж;
- партньорства с водещи финансови и консултантски компании за допълнителна квалификация на мениджмънта на публичните компании, както и на специалистите на капиталовия пазар в страната;
- традиционно участие в Световната седмица на парите за по-голяма икономическа информираност на младите хора в страната;
- постоянно действаща стажантска програма.

Част от дейностите включват:

1. Награди за постигналите най-добри резултати в изпитите за Инвестиционни консултанти и брокери

През 2023 г. БФБ продължава да изпълнява споразумение с Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници и Българската асоциация на управляващите дружества, сключено през 2021 г. Съгласно споразумението БФБ покрива таксите за курсовете и изпитите на кандидатите, постигнали най-висок резултат в конкурсите за брокери и инвестиционни консултанти, организирани от БАЛИП и БАУД, както и предоставя възможността за тримесечен платен стаж в Борсата. Стажове за най-добре представилите се кандидати предоставят също БАЛИП и БАУД чрез компаниите-членове на двете асоциации.

2. Споразумения за сътрудничество с висши училища

БФБ има сключени споразумения за сътрудничество в областта на финансовото и икономическото образование със Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ и с Висшето училище по застраховане и финанси от 2021 г., както и с Университета за национално и световно стопанство от 2022 г.

През м. октомври 2023 г. БФБ подписва меморандум за сътрудничество относно бъдещи съвместни инициативи и стажове с Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Факултет по икономически и социални науки. Меморандумът предвижда сътрудничество и съдействие при съчетаването на теоретичното обучение и придобиване на академични познания, с практически семинарни дейности и онагледяване на прилагането им в условия, близки до потенциалната бъдеща специфична работна среда на студенти. Подписването е съпроводено с открита лекция на изпълнителния директор на БФБ в зала Аула в присъствието на над 200 студента на тема „Перспективи и предизвикателства пред капиталовия пазар в България“.

3. Световна седмица на парите

Ежегодно ученици от различни училища откриват тържествено търговската сесия на БФБ, като част от световната инициатива за повишаване финансовата грамотност на младите хора – Световната седмица на парите. Младежите разглеждат борсата и се запознават отблизо с дейността ѝ. Представители на ръководството на БФБ изнасят лекции пред учениците за историята на институцията и ролята на капиталовия пазар за икономическото развитие на страната ни.

4. Стажантска програма на БФБ

БФБ предлага възможности за неплатен стаж за завършили магистри и бакалаври, студенти в магистърска програма или бакалаври в последната година на своето следване.

Академичните области, които попадат в обхвата на дейността на БФБ, са: икономика, финанси, инвестиции, капиталови пазари, иконометрия и количествени науки.

5. Ден за акции

БФБ и ЦД организират ежегодно инициативата в полза на индивидуалните инвеститори (физически лица) – „Ден за акции“. Инициативата е с цел подобряване на инвестиционната култура и увеличаване на знанието за капиталовите инструменти като форма на инвестиция в България.

В „Деня за акции“ всички индивидуални инвеститори могат да закупят или продадат акции и структурирани продукти от регулирания пазар на БФБ, включително и пазар beat – без такси и комисиони към БФБ, ЦД и участващ в инициативата ИП.

В обхвата на инициативата са включени инструментите, допуснати до търговия на Сегмент акции „Premium“, Сегмент акции „Standard“, Сегмент за дружества със специална инвестиционна цел и Сегмент за борсово търгувани продукти на Основен пазар BSE, на Алтернативен пазар BaSE, както и на Пазара за растеж на малки и средни предприятия beam.

Специалната възможност важи при до 15 изпълнени през „Деня за акции“ поръчки на физическо лице с обем не повече от 2,000 лв. на единична изпълнена поръчка.

Всички инвестиционни посредници, които партнират на БФБ и ЦД в „Деня за акции“, не таксуват своите клиенти – физически лица, чиито сделки отговарят на посочените условия.

6. Мениджър за един ден

През 2023 г. съвместно с JAB БФБ участва в 21-то издание на инициативата „Мениджър за един ден“ с тържествено откриване на борсовата сесия. В рамките на инициативата над 190 институции, организации и компании от цялата страна отварят врати за повече от 1400 талантиливи и амбициозни ученици и студенти, които за един ден да бъдат изпълнителни директори, мениджъри на отдели и дори кметове в тях.

Много млади хора от различни училища и университети посещават БФБ като част от образователната програма на институцията – BSE Advance.

7. През 2023 г. са проведени следните посещения на БФБ, придружени от лекции за структурата и дейността ѝ, в които участват общо 162 ученици и студенти:

- на 10 февруари 2023 г. на посещение са студенти от Investment Management Club в Американския университет в България. Представени са капиталовият пазар в България и БФБ, нейните програми и инициативи;
- на 20 март 2023 г., в рамките на *Световната седмица на парите*, на посещение са младежи от *Teenovator*. Представени са дейността на БФБ и това как бъдещите иновационни компании могат да набират финансиране за своето развитие чрез капиталовия пазар;
- на 03 април 2023 г. гостуват ученици от XII клас от Национална търговска гимназия – Пловдив;
- на 10 май 2023 г. представители на БФБ представят капиталовия пазар по време на лекция на студенти от специалност „Счетоводство, финанси и дигитални приложения“ в Стопанския факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“;
- на 15 май 2023 г. на посещение са студенти от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, ВУЗФ и Софийски университет „Св. Климент Охридски“;
- на 17 май 2023 г. на посещение са участниците от лятната обучителна програма Карол Семестър;
- на 19 май 2023 г. на посещение са студенти от образователната програма на Комисията за финансов надзор;
- на 21 май 2023 г. на посещение са студенти от катедрите „Икономика“ и „Стопанско управление“ в Стопански факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“;

- на 18 май 2023 г. на посещение са студенти, обучаващи се в катедра „Икономически науки“ на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници

През 2022 – 2023 г. е разработен обобщен комплексен документ, описващ изчерпателно отношенията, свързани с притежаването и разпореждането с акции от масовата приватизация, водени по сметки в „Регистър А“ на ЦД. В него са описани всички възможни процедури за разпореждане с тези акции, включително при сделки с тях, наследяване, дарения, регистрация, издаване на депозитарни разписки и пр. Предстои изработване на кратки видео клипове по темата, които да бъдат разпространени публично.

Във връзка с изготвянето на документ за потребителите (Investor Bible) БАЛИП е в процес на актуализиране на материал, описващ функционирането на капиталовия пазар в България, участници, регулации и пр. След актуализацията ще бъде предоставен на партньорите на БАЛИП и разпространен публично.

Във връзка с обособяването на раздели за финансова грамотност на интернет страниците на браншовите организации в областта на финансовите услуги БАЛИП е в процес на изготвяне на отделна рубрика, в която да бъде обособено вече каченото съдържание и информация за бъдещи инициативи в областта на финансовата грамотност. Към момента членовете на БАЛИП изготвят съдържание, свързано с финансовата грамотност и го публикуват на собствените си интернет страници, респективно го разпространяват чрез редица социални мрежи.

Повечето от големите ИП на пазара предоставят възможността широката публика да се докосне напълно безплатно до търговията с различни финансови инструменти (акции, валута, фючърси, форуърди, опции и др.), както чужди, така и български, използвайки платформи за търговия. В повечето случаи платформите за достъп до чужди пазари са на световноизвестни чужди финансови институции, а тези за достъп до БФБ са собствена разработка на посредниците. Платформите за търговия дават възможност за реалистична симулация на търговия, при която се заверяват виртуални пари за целите на това инвеститорът да придобие реална представа как се работи с платформата, как работят пазарите и да може да изпробва дадена стратегия за търговия. Посредниците организират редица активности под формата на обучения, уебинари, семинари, видео уроци за целите на конвертиране на демо клиенти към реална търговия.

Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване

На сайта на БАДДПО, както и на интернет страниците на пенсионноосигурителните дружества е налице актуална, богата и важна информация за пенсионната система в България, за правата на осигурените лица и пенсионерите, за инвестиционните политики, структурата на портфейлите и инвестиционните резултати, за пенсионните продукти, заедно с калкулатори за прогнозен размер на натрупванията в личните партии и на размера на пенсионните плащания и много други. Сериозен фокус е даден на съдържанието, свързано с фазата на изплащане от универсалните пенсионни фондове (УПФ). На интернет страниците на дружествата и БАДДПО има специални секции, съдържащи информация за условията за получаване на пенсия от УПФ,

за видовете пенсионни плащания, за документите и стъпките в процеса на заявяване и отпускане на пенсионно плащане, калкулатори за вида и размера на пенсионното плащане и други.

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
1.	Разработване на модел/структура на единна платформа с образователни ресурси по финансова грамотност	Задаването на ясна рамка по отношение на структурата, функционалностите, съдържанието и инструментариума, които ще бъдат разработени, поставяне основата на бъдещите дейности по изграждането на платформата и разработване на съдържание за нея.	Всички целеви групи	Създаден модел/структура	МФ, НАП, КЗП и останалите институции в МРГФГ	2021 г.	<p><u>МФ</u> В периода 2021 – 2022 г. е разработена платформа/портал за финансова грамотност.</p> <p>В края на 2022 г. платформата е внедрена в експлоатация в инфраструктурата на Министерство на финансите.</p> <p>Към края на 2024 г. предстои качването на образователно съдържание на платформата и тя да стане общодостъпна.</p>
2.	Разработване на образователно съдържание за нуждите на платформата	Съдържанието ще е съобразено с: -рамката на компетентностите по Приоритет 1 -модела/структурата на платформата	Всички целеви групи	Създадено съдържание и образователни продукти.	МФ, НАП, КЗП и останалите институции в МРГФГ	2022 – 2023 г.	<p><u>МФ</u> През м. октомври 2022 г. стартира двугодишен проект за техническа помощ към ЕК на тема „Укрепване на капацитета за прилагане на Националната стратегия за финансова грамотност“. Една от дейностите по проекта е</p>

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
		- отделните целеви групи					разработване на образователно съдържание, съобразено с целевите групи и с нуждите и степента на финансова грамотност на потребителите на платформата.
3.	Разработване на образователно съдържание за цифровите финансови услуги и продукти за нуждите на платформата	Съдържанието за цифровите финансови услуги и продукти ще е съобразено с: -рамката на компетентностите по Приоритет 1 -модела/структурата на платформата - отделните целеви групи	Всички целеви групи	Създадено съдържание и образователни и продукти.	Организациите на бизнеса, ангажирани в тази сфера и останалите институции в МРГФГ.	2022 – 2023 г.	<u>МФ</u> През м. октомври 2022 г. стартира двугодишен проект за техническа помощ към ЕК на тема „Укрепване на капацитета за прилагане на Националната стратегия за финансова грамотност“. Една от дейностите по проекта е разработване на образователно съдържание за цифровите финансови услуги и продукти за нуждите на платформата.
4.	Изграждане на единна платформа с образователни ресурси по	Единната платформа/портал ще предостави възможност за единен достъп до ресурси и	Всички целеви групи	Функционираща платформа/портал	МФ, НАП, КЗП и останалите институции в МРГФГ	2022 – 2023 г.	<u>МФ</u> В периода 2021 – 2022 г. единната платформа с образователни ресурси по финансова грамотност (портал за финансова грамотност) е

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
	финансова грамотност	информация в областта на финансовата грамотност.		Брой лица/ организации, възползвали се от платформата			разработена и внедрена в експлоатация в инфраструктурата на МФ. В момента се разработва образователно съдържание за нуждите ѝ.
5.	Публични комуникационни и активности по повод платформата	Публичните комуникационни активности целят: - повишаване на общественото разбиране за смисъла и важността от повишаване на финансовата грамотност - информиране за възможностите на платформата и стимулиране на нейното използване.	Всички целеви групи/широка общественост	Проведени кампании и събития Отразяване в медийното пространство Брой лица и организации, възползвали се от платформата	МФ, НАП, КЗП и останалите институции в МРГФГ	2022 – 2023 г.	Предстои организирането на публични комуникационни дейности във връзка с платформата.

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
6.	Обучения на обучители (педагози, ментори, експерти) за ползване на ресурсите от платформата	Ресурсите от платформата ще могат да се ползват за целите на смесено обучение. Необходимо е да се подготвят насоки и да се проведат обучения, чрез които да се подпомогнат учителите.	Педагогически, академични специалисти и лица, преподаващи финансова грамотност (ментори, доброволци)	Брой обучени	МФ, НАП, КЗП и останалите институции в МРГФГ	2023 – 2024 г.	Предстои, след като платформата стане общодостъпна.
7.	Предоставяне на обществеността на навременна и достъпна информация в сферата на финансовата грамотност на интернет страниците на институциите и	Актуализация на страниците на институциите и организациите в сферата на финансовата грамотност, както и предоставяне на линк от всеки сайт към общата платформа	Всички целеви групи	Брой актуализиран и интернет страници на институции и организации. Брой качени материали, които са лишени от	МФ, НАП, КЗП и останалите институции в МРГФГ	2022 – 2024 г.	<u>МФ</u> На официалната страница на МФ има създадена секция за финансова грамотност , в която са публикувани документи и обща информация, свързана с финансовата грамотност. На нея има линкове и документи на организации, които са представени в МРГФГ. Информацията в секцията регулярно се актуализира. Секцията остава отворена за публикуване на

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
	<p>организациите с дейности в областта на финансовата грамотност, както и предоставяне на линк към общата платформа</p>			<p>маркетингови послания.</p>			<p>нови актуални материали и линкове в областта на финансовата грамотност.</p> <p><u>КФН</u> Публикуването на информация на официалния сайт на КФН с неговия под-сайт #Инвестирай безопасно, сайта „Твоите финанси“ и приложението за мобилни телефони FSC Mobile относно ФГ подлежи на своевременна актуализация, при наличие на нова тематика.</p> <p>Съдържанието на сайтовете е конкретизирано и съобразено със специфични потребности на целевите групи.</p> <p><u>БНБ</u> В самостоятелна секция или чрез специализирани рубрики на интернет страницата на БНБ са публикувани информационни</p>

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							<p>материали за потребителите на финансови продукти и услуги.</p> <p><u>ФГВБ</u> Чрез интернет страницата си ФГВБ предоставя навременна и достъпна информация за гарантирането на влоговете в банките.</p> <p><u>БАЛИП</u> През 2022 – 2023 е разработен обобщен комплексен документ, описващ изчерпателно отношенията, свързани с притежаването и разпореждането с акции от масовата приватизация, водени по сметки в „Регистър А“ на ЦД. Предстои изработване на кратки филмчета по темата, които да бъдат разпространени публично.</p>

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							<p>Във връзка с изготвянето на документ за потребителите („Investor Bible”) БАЛИП е в процес на актуализиране на материал, описващ функционирането на капиталовия пазар в България, участници, регулации и пр. След актуализацията ще бъде предоставен на партньорите на БАЛИП и разпространен публично.</p> <p>БАЛИП е в процес на изготвяне на отделна рубрика в официалната си страница, в която да бъде обособено вече каченото съдържание и информация за бъдещи инициативи в областта на финансовата грамотност.</p> <p><u>АБЗ</u> Разработена и проведена информационно-образователна</p>

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							<p>кампания с фокус върху имущественото застраховане: „Застраховка на дома – защити своя свят“.</p> <p>Изготвено и разпространено „На фокус: Застраховки домашно имущество“.</p> <p>Разработен онлайн тест „Твоето застрахователно IQ: Дом“</p> <p>Публикуван аналитичен доклад „Застраховането в България – икономически отпечатък и предизвикателства пред развитието“.</p> <p>Докладът е изготвен от ИПИ по поръчка на АБЗ.</p>
8.	Предоставяне на информация в сферата на	Социалните мрежи и платформи имат все по-важно значение за	Всички целеви групи	Брой създадени страници в	МФ, НАП, КЗП и останалите	2022 – 2024 г.	<p>КФН</p> <p>Присъствие на КФН в LinkedIn – 67 публикации, 47148 импресии; 1850</p>

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
	финансовата грамотност чрез социалните мрежи и други информационни и комуникационни канали, както и на линк към общата платформа	разпространение на информация. Създадените от институциите и организациите страници в социалните мрежи следва да препращат към единния портал.		социалните медии и другите информационни и комуникационни канали. Брой качени материали, които са лишени от маркетингови послания. Брой посещения на страниците.	институции в МРГФГ		<p>реакции, 15 коментара, 59 споделяния, 4534 кликвания, 2859 преглеждания на видеата</p> <p>Използваните канали за разпространение на образователните материали са YouTube, LinkedIn, официалният сайт на КФН с неговия под-сайт #Инвестирай безопасно, сайта „Твоите финанси“ и приложението за мобилни телефони FSC Mobile. Съдържанието на сайтовете е конкретизирано и съобразено със специфични потребности на целевите групи.</p> <p><u>АБЗ</u> Разработени и публикувани поредица от 7 статии, които са послужили за съдържателна база на информационната кампания на АБЗ</p>

Приоритет 2: Разработване на съдържание и осигуряване на възможност за безплатен достъп до образователно-информационни ресурси и тяхното популяризиране, в т.ч. чрез цифровизацията

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							<p>„Застраховка на дома – защити своя свят“ в социалните мрежи.</p> <p>Излъчена по телевизия <i>Bulgaria ON AIR</i> телевизионна дискусия „Застраховането – реалност и възможности“. Предаването е проследено чрез стрийминг в сайта на телевизията, както и във Facebook страницата и YouTube канала ѝ. Дебатът е проследен от 56 000 души през всички платформи, през които е излъчван и достъпен.</p>

1.3 Изпълнение на дейностите по Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите е от особено значение с оглед на няколко фактора – от една страна регистрираните ниски нива на финансова грамотност, а от друга – дълъг житейски хоризонт с всички произтичащи от това предизвикателства и възможности. Младото поколение ще трябва да умее да управлява парите си през следващите години в условия на все по-голяма непредвидимост, по-висока лична отговорност за собственото си благосъстояние, по-сложна финансова среда (включително и цифрова) и посилен натиск върху потребление.

Министерство на образованието и науката

През отчетния период е положено началото на концептуална промяна в образователната система, като в края на 2023 г. е [свикано първото заседание на работна група](#) от учители, директори, университетски преподаватели, експерти от МОН и представители на работодателските организации в системата на образованието.

Основната цел на РГ е разработване на визия за нов тип учебни програми, насочени към изграждане на компетентности и умения за живота. В дългосрочен план тази промяна се очаква да повиши не само представянето на българските ученици в международни изследвания от типа на [PISA](#), но и да ги подготви много по-добре за живота и за реализацията им на пазара на труда. Това е дълъг процес, целта на който е учебните програми да бъдат основа на едно по-практично образование, насочено към постигане на цели за изграждане на умения, а не само за възпроизвеждане на знания. Председател на работната група е заместник-министърът на образованието и науката.

По [Национална програма „Квалификация на педагогическите специалисти“](#) 2023 Националният център за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти реализира обучения на учители от гимназиален и прогимназиален етап на тема: „Повишаване на финансовата и икономическата грамотност на учениците. Съвременни методи и подходи за кариерно ориентиране и консултиране“. Квалификационните курсове са осъществени в периода 24 април – 15 декември 2023 г., за общо 523 педагогически специалисти от гимназиален и прогимназиален етап, представители на 333 училища от цялата страна, разпределени в 26 обучителни групи. Обучителната програма е с фокус повишаване на подготовката на педагогическите специалисти при работа с учениците, по отношение на актуалните тенденции в обучението за изграждане на финансова грамотност, въз основа на утвърдената през 2021 г. Националната стратегия за финансова грамотност на Република България.

Проведени са 13 методически срещи по 14 общообразователни учебни предмета, за учители, директори и/или експерти от РУО.

От учебната 2023 – 2024 година е на разположение на всеки ученик, учител и родител разработената от МОН платформа [„Дигитална раница“](#) с електронни ресурси по всички учебни предмети, в това число и тези по теми за финансовата грамотност. Електронните ресурси, които се публикуват на тази платформа, преминават през одобрение от експертна комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката. Само одобрените ресурси се публикуват в платформата, като авторите им получават еднократно заплащане за авторството.

От началото на 2020 г. с наложилото се преминаване на учениците в обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС) МОН инициира и стартира използването на [електронна библиотека](#) на учителите за споделяне на електронно учебно съдържание от учителите и за учителите. Тя се допълва и обогатява ежедневно с постъпването на нови материали. Всеки учител може да споделя ресурси и полезно електронно съдържание, без то да минава през одобрение от комисия (за разлика от Дигиталната раница).

През 2023 г. [Националната програма „Иновации в действие“](#) е насочена към подкрепа на училища и на учители, реализиращи иновативни дейности чрез създаването на иновативна учебна среда в класната стая, иновативни методи на преподаване, както и към училища с иновативни практики и такива с потенциал за развитие на иновации в областта на финансовата грамотност, екологията и зелената енергия, интегрираното знание, личностното развитие на учениците, позитивното образование и др. Програмата цели създаването на професионални учещи се тематични общности между иновативни училищата в страната, в които учителите от тематична област на знанието обединяват усилия и време за постигане на общи цели, мултиплициране на добрите иновационни практики, споделяне на резултати, в които се учат взаимно и генерират нови идеи и продукти.

По Модул 4 „Училищни лаборатории за иновации“ от Националната програма „Иновации в действие“, петте лаборатории са формирани по тематичен признак, като първата от тях е за предприемачество и финансова грамотност. Всяка лаборатория цели да генерира идеи, да консултира и да изготви краен продукт (под формата на ръководство, пътна карта, развита стратегия, методическо помагало, картотека на иновативни практики и др., включително и в електронен вариант) за иновативни подходи, методи, форми и др. в съответното тематично направление.

По отношение на висшите учебни заведения:

- Актуализирани са дисциплини (в т.ч. задължителни, избираеми и факултативни), даващи базисни знания по финанси и финансова грамотност в специалности от ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ (по направление 3.8 „Икономика“);
- Задължителни или факултативни дисциплини, чието изучаване осигурява базисни знания в сферата на финансите и финансовата грамотност се изучават в направления от „Социални, стопански и правни науки“ (по други направления, извън направление 3.8 „Икономика“).

По отношение участието на студентите от икономическите вузове в научно-изследователската дейност в областта на финансова грамотност, се осъществяват следните дейности:

- Участие на студенти в семинари, научни сесии, майсторски класове, конференции, между-университетски състезания и други форуми;
- Подготовка на проектни задания по академични дисциплини в сферата на финансите и финансовата грамотност;
- Провеждане на курсове за индивидуална подготовка, допълваща основното обучение;
- Осигуряване провеждането на практики и стажове чрез кариерните центрове към висшите училища;

- Създадени са и действат различни лаборатории, институти, центрове и клубове, свързани с финансовата грамотност;
- Публикационна дейност.

По отношение на проследяване на иновативните практики при усвояване на знанията в областта на финансовата грамотност:

- Издаване на учебници и учебни помагала, организиране на дискусии, привличане на лектори от бизнеса, работа по реални казуси от практиката, внедряване на оптимизационен софтуер, симулации и симулационно моделиране;
- Иновации, свързани с разработването на нови учебни планове и програми;
- Включване на дисциплини, свързани с финансовата грамотност в учебните планове и програми на специалности от други области на висшето образование (в т.ч. от областта на педагогиката и медицината).

Министерство на иновациите и растежа

Експерти на ФМФИБ се включват в следните избираеми учебни дисциплини:

- „Европейски фондове и финансови инструменти“ в учебния план на студентите в бакалавърските програми на Стопански университет на СУ. Партньор на ФМФИБ в дисциплината е Българската асоциация за дялово и рисково финансиране (BVCA).
- „Финансиране на проекти по Европейски програми“ в бакалавърски и магистърски програми на Университет по архитектура, строителство и геодезия.

Комисия за финансов надзор

КФН, в партньорство с Фондация „Атанас Буров“ и МОН, реализира образователна програма „Небанковият финансов сектор в България“ за учители и ученици. Всяко издание на програмата включва запознаване на участниците с трите небанкови финансови сектора – капиталов, застрахователен и пенсионен. В интерактивната част на програмата учениците посещават и се запознават с дейността на пенсионноосигурително дружество, застрахователно дружество, инвестиционен посредник и Българската фондова борса. Те имат възможност да бъдат част от работния процес, да участват в дискусии, финансови симулации, да вземат хипотетични финансови решения, да задават въпроси и да решават реални казуси, под ръководството на опитни ментори от посетените компании и институции. През отчетният период е реализирано 21-во издание на програмата, в което са обучени 2 учители и 12 ученика.

Национална агенция за приходите

В рамките на сключени споразумения за сътрудничество с висши училища, през 2023 г. служители на НАП взимат участие като гост-лектори по теми свързани с прилагане на счетоводното, данъчното, осигурителното законодателство, както и с контролът на разходването на средства от Европейския съюз.

Българска народна банка

БНБ инициира и участва в редица дейности, целящи да повишат финансовата образованост на гражданите, в рамките на своите компетенции – ценова стабилност, финансова стабилност и платежни системи.

- БНБ организира дни на отворените врати - по случай отбелязване на годишнини от създаването си, с цел да запознае широката общественост с ролята на централната банка в историята на страната, както и осъществяването на нейната основна цел - ценовата стабилност, и задачи в съвременните условия.
- В централната сграда на БНБ е разположена постоянна експозиция на богатата Музейна сбирка на БНБ от антични и средновековни монети, намирани по нашите земи; уреди, свързани с монетосеченето, и образци на българските монети и банкноти, емитирани от 1881 г. до днес. Посещенията на музейната сбирка са част от образователни посещения, в рамките на които се представят различни аспекти от дейността на централната банка. През 2023 г. музейната сбирка е посетена от 1 026 човека, от които 863 ученици от специализираните гимназии и студенти. Съгласно подробната Справка за посещаемостта на Музейната сбирка на БНБ за периода 2019 – 2023 г., общо за периода са регистрирани близо 4 000 посетители, от които около 2 400 ученици и студенти.
- Провеждат се тематични изложби на Музейната сбирка на БНБ в различни градове от страната.
- На интернет страницата на БНБ е публикувана [илюстрирана информационна брошура за Музейната сбирка на БНБ](#).

Фондация „Темида“

През 2023 г. Фондация „Темида“ провежда редица обучителни сесии, фокусирани основно върху управлението на семейния бюджет. Програмата за обучение⁴ включва:

- тестване на психологическото отношение към парите;
- обучение по изготвянето на бюджет;
- електронна игра с въпроси за финансовата грамотност и бюджета;
- обучение с помощта на бюджетно приложение.

Програмата е разделена на две части: в първата част се разглеждат психологическите аспекти на парите, обща информация за ежедневно банкиране, спестяване, харчене и застраховане. Втората част е с практическа насоченост, при която обучаващите се управляват своите бюджети с помощта на приложението Temida или Excel.

⁴ Програмата за обучение е разработена с подкрепата на членове на European Consumer Debt Network (ECDN).

Джунниър Ачийвмънт България

Организиране на методическо обучение за учители, преподаващи профилиращи учебни предмети, в учебното съдържание на които са заложили теми по финансова грамотност (предприемачество, математика, география и икономика, гражданско образование)

Обучение по програма „Учебна компания“ е осъществено в периода 29 – 31 август 2023 г. в град Бургас. Програмата има за цел възпитаване на предприемаческите компетентности у българските ученици, което се осъществява чрез създаване на учебно предприятие (учебна компания), която е една от утвърдените форми от МОН за формиране на предприемачески нагласи и умения. През 2023 г. 22 преподаватели са преминали през обучението и са получили квалификационен кредит.

Провеждане на методически срещи по учебни предмети преди началото на учебната година с учители, директори на училища и експерти от РУО:

Проведено заседание на Консултативния съвет за обучение по предприемачество и финансова грамотност⁵ към ЈАВ. МОН участва в Консултативния съвет с трима представители от дирекции „Съдържание на предучилищното и училищното образование“ и „Професионално образование и обучение“. Членовете на Консултативния съвет участват в обсъждането на въпроси, свързани с въвеждане на нови програми по предприемачество и финансова грамотност, в съответствие с български и международни стратегии и политики

Избираеми учебни дисциплини

По програма „Лични финанси“ на ЈАВ са обучени през учебната 2022 – 2023 г. 420 студенти от Висше училище по застраховане и финанси, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“. Предстои публикуването на обновено издание на програмата. Програмата се фокусира върху печеленето, разумното харчене, съставянето на бюджет, спестяването и инвестирането, внимателното използване на кредит и защитата на личните средства.

⁵ Консултативният съвет включва: директори на училища, които имат постижения в обучението по предприемачество и финансова грамотност; експерти, разработващи и реализиращи образователни политики; социални партньори.

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
1.	Анализ и ревизия на сега действащите учебни програми за общообразователна подготовка.	Актуализиране на темите по финансова грамотност, заложен в новите учебни програми по технологии и предприемачество I – VII клас и другите учебни предмети в учебните програми на които са заложен теми по ФГ (общообразователна подготовка)	Ученици, учители	Брой актуализирани учебни програми (общообразователна подготовка)	МОН и партньори на МОН	2021 г. и след това регулярно през 4 години с цел осигуряване на актуалност на учебното съдържание	<u>МОН</u> В края на 2023 г. в МОН е започва работа РГ с основна цел разработване на визия за нов тип учебни програми, насочени към изграждане на компетентности и умения за живота.
2.	Организиране на методическо обучение за учители, преподаващи общообразователни учебни предмети, в учебното съдържание на които са заложен теми по финансова грамотност (технологии и предприемачество, математика, география и икономика)	На обученията ще бъдат представени добри практики, различни подходи за справяне с предизвикателствата в областта на финансовата грамотност, методически помагала и образователни ресурси в помощ на учителите.	Учители от начален и прогимназиален етап на основната образователна степен	Брой проведени обучения за предвидената целева група Брой успешно преминали обучението	МОН и партньори на МОН	Текущо	<u>МОН</u> В периода 24 април – 15 декември 2023 г. са проведени квалификационни курсове за общо 523 педагогически специалисти от гимназиален и прогимназиален етап, представители на 333 училища от цялата страна, разпределени в 26 обучителни групи. Курсовете са на тема „Повишаване на финансовата и икономическата грамотност на учениците.

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							Съвременни методи и подходи за кариерно ориентиране и консултиране“.
3.	Организиране на методическо обучение за учители, преподаващи профилиращи учебни предмети, в учебното съдържание на които са заложили теми по финансова грамотност (предприемачество, математика, география и икономика, гражданско образование)	На обучението ще бъдат представени добри практики, различни подходи за справяне с предизвикателствата в областта на финансовата грамотност, методически помагала и образователни ресурси в помощ на учителите по задължителните и избираемите модули на съответните учебни предмети.	Учители от втори гимназиален етап на средната образователна степен	Брой проведени обучения за предвидената целева група Брой успешно преминали обучението	МОН и партньори на МОН	Текущо	<u>МОН</u> Виж т.2 <u>КФН</u> Реализирано 21-во издание на образователна програма „Небанковият финансов сектор в България“. Включени учители в програмата – 2. <u>Джуниър Ачийвмънт България</u> Обучение по програма „Учебна компания“, осъществено в периода 29-31 август в град Бургас. 22 преподаватели преминават през програмата и получават квалификационен кредит.
4.	Провеждане на методически срещи по учебни предмети преди началото на	Експертите по учебните предмети в МОН чрез методическите срещи да информират учителите,	Учители, директори на училища и експерти от РУО	Брой реализирани методически срещи	МОН	Веднъж годишно	<u>МОН</u> Проведени 13 методически срещи по 14 общообразователни учебни предмета, за

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
	учебната година с учители, директори на училища и експерти от РУО.	директорите на училища и експертите от РУО за: ✓ Възможностите за използване на избираемите и факултативните учебни часове за учебни предмети с фокус повишаване на финансовата грамотност. ✓ Образователните ресурси (в това число и в електронен вариант) по учебните предмети с фокус повишаване на финансовата грамотност.					учители, директори и/или експерти от РУО. <u>Джуниър Ачийвмънт България</u> Проведено заседание на Консултативния съвет за обучение по предприемачество и финансова грамотност към JAB.
5.	Разработване на онлайн образователна програма по финансова грамотност за ученици	Програмата ще бъде полезна в условията на интензивна цифровизация на учебния процес.	Ученици, преподавателите	Брой използвани програми и проведени обучения Брой обучени по онлайн програмата	МОН с участието на неправителствения сектор	2022	<u>МОН</u> От учебната 2023 – 2024 година е на разположение на всеки ученик, учител и родител платформата на МОН <u>„Дигитална раница“</u> с електронни ресурси по всички учебни предмети, в това число и предметите, в които са включено теми по финансова грамотност.

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							<p>От началото на 2020 г. МОН инициира и стартира използването на електронна библиотека на учителите за споделяне на електронно учебно съдържание от учителите и за учителите.</p> <p><u>КФН</u> През 2023 г. по време на 21-то издание на образователната програма „Небанковият финансов сектор“ са обучени 12 ученици и 2 учители.</p> <p><u>Фондация „Темида“</u> През 2023 г. Фондация „Темида“ провежда редица обучителни сесии, фокусирани основно върху управлението на семейния бюджет.</p>
6.	Създаване и периодична актуализация на цифровите учебни ресурси	Преглед на съществуващи ресурси в организациите от междуведомствената работна група.	Ученици, студенти	Изготвена селекция на ресурси. Структуриране на теми, които ресурсите обезпечават	МОН с участието на неправителс	Текущо	<u>МОН</u> Виж т.5

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
	по финансова грамотност и на ресурси във формат на смесено обучение				твения сектор		
7.	Актуализиране на учебните планове на специалностите от направление 3.8 „Икономика“	<ul style="list-style-type: none"> – Изучаване на дисциплини, даващи базисни знания по финанси и финансова грамотност в специалности от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ – Чуждоезиково обучение (изучаване на дисциплина „Бизнес английски“) за специалности от ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ 	Студенти, преподаватели	Актуализирани учебни планове	Висши училища	Текущо	<p><u>МОН</u></p> <p>- Актуализирани са дисциплини (в т.ч. задължителни, избираеми и факултативни), даващи базисни знания по финанси и финансова грамотност в специалности от ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“ (по направление 3.8 „Икономика“).</p>
8.	Актуализиране на учебните планове на специалностите в направленията от област „Социални, стопански и правни науки“,	Включване на задължителни или факултативни дисциплини, чието изучаване осигурява базисни знания в сферата на финансите и финансовата грамотност.	Студенти, преподаватели	Актуализирани учебни планове	Висши училища	Текущо	<p><u>МОН</u></p> <p>- Задължителни или факултативни дисциплини, чието изучаване осигурява базисни знания в сферата на финансите и финансовата грамотност се изучават в направления</p>

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
	различни от направление 3.8 „Икономика“						от „Социални, стопански и правни науки“ (по други направления, извън направление 3.8 „Икономика“).
9.	Развитие на научно-изследователската дейност в областта на финансовата грамотност във висшите училища	Участие на студентите от икономическите вузове в научно-изследователската дейност в областта на финансова грамотност. Създаване на научноизследователски център за изследване на финансова грамотност.	Преподавателите във висшите училища, студенти и други	Брой проведени изследвания. Създаден научноизследователски център.	Висши училища	Текущо	<u>МОН</u> - Участие на студенти в семинари, научни сесии, майсторски класове, конференции, международни университетски състезания и други форуми; - Подготовка на проектни задания по академични дисциплини в сферата на финансите и финансовата грамотност; - Провеждане на курсове за индивидуална подготовка, допълваща основното обучение; - Осигуряване провеждането на практики и стажове чрез кариерните центрове към висшите училища; - Създадени са и действат различни лаборатории, институти, центрове и

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							клубове, свързани с финансовата грамотност; - Публикационна дейност.
1 0.	Проследяване на иновативните практики при усвояване на знанията в областта на финансовата грамотност	Проследяването на иновативните практики при усвояване на знанията в областта на финансовата грамотност ще предостави възможност за усъвършенстването на прилаганите практики в страната.	Всички целеви групи	Проследени иновативни практики	МРГФГ	Текущо	<u>МОН</u> През 2023 г. Националната програма „Иновации в действие“ е насочена към подкрепа на училища и на учители, реализиращи иновативни дейности чрез създаването на иновативна учебна среда в класната стая, иновативни методи на преподаване, както и към училища с иновативни практики и такива с потенциал за развитие на иновации в областта на финансовата грамотност, екологията и зелената енергия, интегрираното знание, личностното развитие на учениците, позитивното образование и др. По Модул 4 „Училищни лаборатории за иновации“ от

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							<p>Националната програма „Иновации в действие“ петте лаборатории са формирани по тематичен признак, като първата от тях е за предприемачество и финансова грамотност.</p> <p><u>По отношение на висшите училища:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Издаване на учебници и учебни помагала, организиране на дискусии, привличане на лектори от бизнеса, работа по реални казуси от практиката, внедряване на оптимизационен софтуер, симулации и симулационно моделиране; - Иновации, свързани с разработването на нови учебни планове и програми; - Включване на дисциплини, свързани с финансовата грамотност в учебните планове и

Приоритет 3: Повишаване на финансовата грамотност на учениците и студентите

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							програми на специалности от други области на висшето образование (в т.ч. от областта на педагогиката и медицината).

1.4 Изпълнение на дейностите по Приоритет 4: Повишаване на финансовата грамотност и стимулиране на финансовото включване на уязвими и други групи в обществото

Повишаването на финансовите знания и умения на населението е крайно необходимо, особено за лицата от групите в неравностойно положение. Това е съществено предизвикателство, т.к. тези целеви групи се характеризират с нехомогенност – състоят се от лица със специфични потребности по отношение на финансовото обучение, обуславящи се от различията по пол, възраст, социален и икономически статус, образование и местоживееене. Необходимо е създаването на образователни продукти, които да са съобразени със спецификите на целевите групи и инициране на програми, чрез които да се провеждат обучения. Нужно е също така повишаване на информираността сред тези групи за възможностите за обучение, като и за ползите и ефекта от такова обучение. За да се осигури ефективност на инициативите, е от съществено значение участието на държавните институции, които работят със съответните целеви групи.

Министерство на труда и социалната политика, Агенция по заетостта

През 2023 г. 102 161 лица са информирани и консултирани относно възможности за повишаване на финансовата грамотност чрез обучения, финансирани по Националния план за действие по заетостта за 2023 г., и възможности за електронни обучения (е-обучения) за придобиване на компетенции в областта на финансовата грамотност в Националната система за оценка на компетенциите [My Competence](#).

През отчетния период са разработени и внедрени е-обучения „Финанси за нефинансисти“, „Финансово и правно проучване като инструмент за минимизиране на риска“, „Управление в условията на криза“. Проведени са обучения на безработни лица по професии от професионални направления „Финанси, банково и застрахователно дело“ и „Счетоводство и данъчно облагане“, както и по професии от други професионални направления („Икономика“, „Администрация и управление“, „Търговия на едро и дребно“), съдържащи модули с финансова насоченост.

Българска народна банка

БНБ организира образователни посещения за безработни лица, чрез образователни центрове към бюрата по труда.

Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници

На сайта на БАЛИП има обособена активна секция „[Кариери](#)“. Предоставена е възможност на членовете на БАЛИП да публикуват свободните позиции в дружествата си на сайта на Асоциацията като допълнителен канал за комуникация. Създаден е единен хъб със свободни позиции в бранша.

През 2023 г. членовете на БАЛИП участват в редица обучения и семинари с цел предоставяне на информация за законодателната рамка и нови бизнес практики във финансовия сектор:

- Взето е участие в инициативи на *European Financial Reporting Advisory Group* за публични консултации в областта на достъпността и разбираемостта на регулациите в областта на

капиталовите пазари, включително изготвяне от европейските регулаторни органи на обучителни материали за лица, които не са експерти;

- Проведен е семинар относно новия Регламент (ЕС) 2022/2554 на Европейския парламент и на Съвета относно оперативната устойчивост на цифровите технологии във финансовия сектор („Регламент DORA“). Семинарът е организиран съвместно от БАЛИП и БАУД в партньорство с адвокатски кантори. Обучението е безплатно за членовете на БАУД и БАЛИП. Изнесени са презентации относно новите правила, които се прилагат за всички компании, предоставящи финансови услуги, включително УД и ИП и възлагат нови изисквания върху дейността им, съизмерими по всеобхватност и тежест на уредбата с други актове от хоризонталното европейско законодателство (мерки срещу изпиране на пари и финансиране на тероризма, устойчиви финанси и зелени политики, общ регламент относно защитата на данните и др.). Целта на обучението е да се покрият както регулаторната рамка, така и техническите изисквания за прилагане на Регламента DORA.
- Проведен е курс за брокери и ИК, организиран съвместно от БАЛИП и БАУД. Като съдържание са запазени темите от предходната година. За курса са записани общо 32 участници – 24 участници в курса за ИК и 8 участници в курса за брокери. Традиционно, БФБ осигурява награди и стажове за най-добре представилите се курсисти.

Българска асоциация на управляващите дружества

През 2023 г. членовете на БАУД участват в редица обучения и семинари с цел предоставяне на информация за законодателната рамка и нови бизнес практики във финансовия сектор, сред които:

- уебинар, организиран от Асоциацията на директорите за връзки с инвеститорите в България, относно нефинансовото отчитане. Разгледани са основните елементи от Регламент (ЕС) 2020/852 за таксономията, както и Директивата за отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта;
- семинар на EFAMA съвместно с одиторска компания относно развитието на регулаторната рамка на бизнеса по инвестиционен мениджмънт в Азия. Разгледано е регулаторното развитие във фондовата индустрия в страните от региона (Китай, Хонг Конг, Япония и Сингапур), предвид активността на азиатските регулатори, приемащи голямо количество нови нормативни актове или ревизиращи съществуващо законодателство в области като подходящи услуги за клиенти, култура и поведение, защита на данните, ESG фактори, финансови престъпления, технологични рискове и бизнес устойчивост;
- _посветен на повишаването на финансовата грамотност и култура на инвеститорите в условията на инфлация и нестабилност на пазарите. Главна цел на уебинара е да се дискутира дали новата макроикономическа среда изисква от държавните органи и частния сектор да предприемат определени инициативи в областта на обучението на инвеститорите и финансовата грамотност, за да може обществата да се движат по пътя на устойчивото развитие и да се отговори на загрижеността на младите поколения относно повишаващите се цени, пазарната волатилност и ползите от инвестиране на капиталовите пазари;

- дистанционно обучение за членовете на БАУД от Групата на Лондонската фондова борса по въпроси, свързани с управлението на портфейли. Обучението е проведено от група от експерти към Лондонската фондова борса, които представят платформа и инструментариум за повишаване ефективността на управлението на портфейли;
- уебинар, организиран от EFAMA и обслужващата я юридическа кантора. Разгледани са актуалните регулаторни развития в САЩ;
- обучение-уебинар на тема „EMIR Refit – промени и предизвикателства за управляващите дружества“;
- организирани от EFAMA уебинари относно: актуалното развитие на европейската регулаторна рамка в областта на финансовите пазари и състоянието на различните досиета, по които се работи в ЕС; успешната ориентация в сложната регулаторна рамка на устойчивите финанси и отчитането на ESG фактори; защитата на осигуряващите се в пенсионни фондове с дефинирана вноска (defined contribution).

„Централен депозитар“ АД

През 2023 г. ЦД провежда следните обучения и семинари:

- в сътрудничество с БНБ, КФН и ЕЦБ са проведени две обучения (в хибридна форма и онлайн) на тема *Spotlight on TARGET2-Securities*. Целевите групи са инвестиционни посредници, банки и доставчици на услуги в страната. В обучението взимат участие 100 души;
- в сътрудничество с БФБ е проведена инициативата „Ден за акции“, която има за цел да подобри инвестиционната култура и повиши знанието за капиталовите инструменти, като форма на инвестиция. По време на инициативата всички индивидуални инвеститори (физически лица) имат възможност да закупят или продадат акции от основен пазар на БФБ без такси и комисиони към БФБ, ЦД и участващ в инициативата инвестиционен посредник или банка. В инициативата през 2023 г. взимат участие 24 инвестиционни посредника и банки, а броят на сделките е 888. Оборътът достига 1 066 005 лева. Инициативата се провежда веднъж годишно.

„Българска фондова борса“ АД

През отчетния период БФБ провежда следните обучения:

- На 2 март 2023 г. БФБ и създаденият по нейна инициатива „Център за устойчиви финанси и енергетика“ организират обучение на тема *„Регулаторни изисквания и пазарни тенденции за оповестяване на нефинансова информация“*. Обучението е проведено онлайн и е насочено към публичните дружества и всички останали компании, с оглед на ангажиментите, пред които са изправени във връзка с европейските регулации и нейните практични приложения върху бизнес средата в България;
- На 10 октомври 2023 г. БФБ, Центърът за устойчиви финанси и енергетика и адвокатско дружество провеждат обучение на тема *„Устойчиво финансиране – правни аспекти при използването на финансови продукти“*. По време на обучението са представени

основните видове финансови продукти, използвани при устойчиво финансиране, както и най-важните съображения и рискове, свързани с тези продукти.

- На 27 и 29 ноември 2023 г. БФБ и Центърът за устойчиви финанси и енергетика участват в организирането на обучение с ЕБВР и ИАНМСП на тема: „Интегриране на ESG в управлението на бизнеса“;
- На 12 декември 2023 г. се провежда обучение на БФБ, Центърът за устойчиви финанси и енергетика и одиторска компания на тема: „Таксономия“. Разгледани са теми като: за кого се прилага Регламентът за таксономията и откога, основни актове, анализ на съответствието на предприятията и докладване, разликата между допустимост и съответствие, основните стъпки при анализа на съответствието, принцип за ненанасяне на значителни вреди – критерии и доказателства, спазване на минимални социални гаранции, какво трябва да се докладва и къде, както и специфики за финансови институции.

Приоритет 4: Повишаване на финансовата грамотност и стимулиране на финансовото включване на уязвими и други групи от обществото

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
1.	Информирание на търсещите работа лица ⁶ относно възможностите за повишаване на тяхната финансова грамотност.	Популяризиране на възможностите за повишаване на финансовата грамотност и информирание на търсещите работа лица за предлаганите от МТСП специфични обучения и е-обучения за придобиване на компетенции в областта на финансовата грамотност.	Всички търсещи работа лица, в т.ч. лица от групи в неравностойно положение на пазара на труда, заети лица с основно и по-ниско образование и ниски доходи и др.	Брой информирани и консултирани лица относно възможности за повишаване на финансовата грамотност	МТСП, АЗ	Текущо	<p><u>МТСП</u> 102 161 информирани и консултирани лица относно възможности за повишаване на финансовата грамотност чрез обучения, финансирани по НПДЗ за 2023 г., и възможности за електронни обучения за придобиване на компетенции в областта на финансовата грамотност в системата <i>My Competence</i>.</p> <p><u>БАЛИП</u> На сайта на БАЛИП има обособена активна секция „Кариери“. Предоставена е възможност на членовете на БАЛИП да публикуват свободните позиции в дружествата си на сайта на Асоциацията като допълнителен канал за комуникация. Има създаден единен хъб със свободни позиции в бранша.</p>

⁶ Търсещи работа лица съгласно Закона за насърчаване на заетостта са: 1. безработни; 2. заети; 3. учащи се, които желаят да работят през свободното си от учене време; 4. лица, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст в Република България, лица, получаващи професионална пенсия за ранно пенсиониране по чл. 168 от Кодекса за социално осигуряване, пенсия за старост в друга държава или пенсия за осигурителен стаж и възраст в намален размер по чл. 68а от Кодекса за социално осигуряване, които не работят.

Приоритет 4: Повишаване на финансовата грамотност и стимулиране на финансовото включване на уязвими и други групи от обществото

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
2.	Предоставяне на възможност за е-обучение, повишаващо финансовата грамотност	Разработване и внедряване във виртуална среда на е-инструмент за оценка/самооценка на компетенции и е-обучение за придобиване на компетенции в областта на финансовата грамотност в Националната система за оценка на компетенциите My Competence.	Всички търсещи работа лица, в т.ч. лица от групи в неравностойно положение на пазара на труда, заети лица с основно и по-ниско образование и ниски доходи и др.	Разработени и внедрени е-инструмент за оценка/самооценка на компетенции и е-обучение за придобиване на компетенции Брой лица, включени в е-обучение, допринасящо за повишаване на финансовата грамотност	МТСП, АЗ	2022 г. 2023 – 2025 г.	<u>МТСП</u> Разработени и внедрени е-обучения „Финанси за нефинансисти“, „Финансово и правно проучване като инструмент за минимизиране на риска“, „Управление в условията на криза“. 63 лица, включени в е-обучение, от тях: - 25 лица в обучение „Финанси за нефинансисти“ - 5 лица в обучение „Финансово и правно проучване като инструмент за минимизиране на риска“ - 33 лица в обучение „Управление в условията на криза“.
3.	Насърчаване на включването на безработни лица в специфични обучения в областта на финансите	Включване на безработни лица в обучения за придобиване на квалификация по професии от професионални направления „Финанси, банково и застрахователно дело“ и „Счетоводство и данъчно облагане“ от	Безработни лица, регистрирани в дирекции „Бюро по труда“, в т.ч. лица от групи в неравностойно положение на пазара на труда	Брой безработни лица, включени в обучения за придобиване на квалификация по професии от професионални направления „Финанси, банково и застрахователно	МТСП, АЗ	Ежегодно съгласно Националния план за действие по заетостта за съответната година	<u>МТСП</u> – 291 безработни лица, включени в обучение по професии от професионални направления „Финанси, банково и застрахователно дело“ и „Счетоводство и данъчно облагане“; – 1 013 безработни лица, включени в обучение по професии от други професионални направления („Икономика“, „Администрация и

Приоритет 4: Повишаване на финансовата грамотност и стимулиране на финансовото включване на уязвими и други групи от обществото

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
		Списъка на професиите за професионално образование и обучение		дело” и „Счетоводство и данъчно облагане”			управление“, „Търговия на едро и дребно“), съдържащи модули с финансова насоченост.
4.	Обучения и семинари за различни групи с цел предоставяне на информация за законодателната рамка и нови бизнес практики във финансовия сектор	Обученията и семинарите ще допринесат за предоставяне на информация за промени в законодателната рамка и нови бизнес практики във финансовия сектор	Всички целеви групи	Брой обучения и обучени	КФН, браншовите асоциации и други институции и организации	Текущо	<p><u>БАЛИП</u> - участие на членовете на ИП в инициативи на EFRAG за публични консултации в областта на достъпността и разбираемостта на регулациите в областта на капиталовите пазари, включително изготвяне от европейските регулаторни органи на учебителни материали за не-експерти.</p> <p><u>БАУД</u> - проведено съвместно обучение за членовете на БАУД и БАЛИП във връзка с Регламента DORA.</p> <p><u>„Централен депозитар“ АД</u> Проведени две обучения – хибридно и онлайн - на тема Spotlight on TARGET2-Securities. Общо участници – 100 души. Съвместна инициатива с БФБ „Ден за акции“, в която през 2023 г. участват 24 инвестиционни посредника и банки, а броят на</p>

Приоритет 4: Повишаване на финансовата грамотност и стимулиране на финансовото включване на уязвими и други групи от обществото

№	Мярка	Допълнителна информация	Целеви групи	Индикатор за изпълнение	Отговорни институции и организации	График за изпълнение	Изпълнение
							<p>делките е 888. Оборътът достига 1 066 005 лева.</p> <p>„Българска фондова борса“ АД Проведени обучения на теми „Регулаторни изисквания и пазарни тенденции за оповестяване на нефинансова информация“, „Устойчиво финансиране – правни аспекти при използването на финансови продукти“, „Интегриране на ESG в управлението на бизнеса“, „Таксономия“.</p>

2. Изпълнение на дейности по повишаване на финансовата грамотност на населението, извън дейностите, залегнали в Плана за действие (2021 – 2025 г.) към Националната стратегия за финансова грамотност на Република България, за 2023 г.

Министерство на иновациите и растежа

През отчетния период ФМФИБ организира:

- ежегоден „Национален конкурс за най-добър младежки стартап“ съвместно със Стопански факултет на Софийски университет за младежи на възраст 18-29г. под патронажа на МИР. В конкурса участват повече от 40 партньорски организации, вкл. Центъра за учебно-тренировъчни фирми към МОН, БФБ, ОББ, микрофинансираща институция, фондове за рисков капитал, платформа за краудфъндинг и др. През 2023 г. участие в конкурса взеха 50 младежки екипа от цялата страна. Конкурсът предоставя интензивна обучителна/акселераторска програма, състояща се от вебинари, менторски срещи, уъркшопове, представяне пред инвеститори и др.
- ежегоден „Конкурс за най-добър студентски стартап на УНСС“ и подпомага Стартап хъба към Междуниверситетския кариерен център на УНСС. В рамката на партньорството с УНСС се организира ежемесечно „Менторско кафе с Фонда на Фондовете“ с цел даване на съвети на студенти за създаване и финансиране на стартапи.

През отчетния период експерти на ФМФИБ участват в:

- бизнес акселератор на ИУ – Варна (UEVA – University of Economics Varna Accelerator) с менторство и журиране. UEVA предлага подкрепа за студентските стартиращи бизнеси и подпомага прилагането на предприемаческия подход в обучението на студентите;
- в Start-up Academy - платформа към Офиса за технологичен трансфер на ПУ „Паисий Хилендарски“, която цели да подпомага предприемачи при стартиране на техния бизнес проект;
- в проект „Инкубатори за иновативни предприятия“ финансиран по програма Еразъм+ за младежки дейности. В рамките на проекта се провеждат семинари по предприемачество за младежи в 10 града (Пловдив, Враца, Бургас, Варна, Русе, Габрово, Стара Загора, Свищов, Благоевград, София). В тях участват студенти и ученици от множество български училища и университети на възраст 13-30 г.

Експерти на ФМФИБ участват с гост лекции в различни университети – СУ, Нов Български Университет, Технически университет, УНСС, УАСГ и др.

Комисия за финансов надзор

През отчетният период КФН взема участие в:

- „Световната седмица на парите“ (20 – 26 март 2023 г., организирана от JAB) с реализирането на присъствено събитие #Инвестирай безопасно⁷ с участието на 70 ученици от горните класове на Първа английска езикова гимназия. Представена е дейността на КФН и мобилното приложение FSC Mobile. Учениците се запознават с безплатната апликация, даваща допълнителни удобства в достъпа до информация, необходима на потребителите и на участниците в небанковия финансов сектор (застрахователен, осигурителен и инвестиционен). Вниманието на участниците е насочено към това как се инвестира без риск, как се различават лицензираните от недобросъвестните инвестиционни посредници и схеми, кои са признаците, по които се идентифицират нередностите;
- Хакатон *From Zero to Fintech 2023* (организиран от БФА). Представена е темата: „Комисията за финансов надзор и Fintech: Стратегия за мониторинг на финансовите иновации в небанковия финансов сектор 2021 – 2024 г., иновационен хъб и нарастващото въздействие на изкуствен интелект (ИИ) във финансовите услуги“;
- Организиране и провеждане на 21-во издание на образователната програма за ученици „Небанковият финансов сектор в България“ (16 – 20 октомври 2023 г.). Програмата се провежда в присъствена форма, като в нея се включват 12 ученици и 2 учители. Програмата традиционно се организира от КФН в партньорство с МОН и Фондация „Атанас Буров“. Презентации от трите направления на небанковия финансов сектор (капиталов, застрахователен и пенсионноосигурителен) са представени от експерти на КФН, както и от представители на АБЗ и БФБ. В рамките на обучението са застъпени темите за тристълбовия модел на пенсионното осигуряване, финтех бизнес моделите, видовете застраховки, криптоактивите, въвеждането на новите европейски регламенти (MiCA и DORA), сигурността на инвестициите в онлайн пространството, финансовите инструменти на капиталовия пазар и търговията на БФБ. В интерактивната част на програмата, учениците посещават и се запознават отблизо с дейността на ПОД, застрахователно дружество, инвестиционен посредник и БФБ, като имат възможността да бъдат част от работния процес, да участват в дискусии, финансови симулации, да вземат хипотетични финансови решения, да задават въпроси и да решават реални казуси под ръководството на опитни ментори от посетените компании и институции. Участие в програмата взимат 12 ученици от горните класове на средни училища с икономически и финансов профил⁸. Учителите, които се включват по време на програмата, усвояват

⁷ Кампанията „Инвестирай безопасно“ е насочена към защитата на потребителите от нелицензирани ИП. Дават се основни насоки как потребителите да различават законните от недобросъвестните инвестиционни посредници. Кампанията има специално разработен сайт, достъпен както на български, така и на английски език и присъства в социалните канали YouTube и LinkedIn, като достига до голям брой онлайн потребители и привлича вниманието им към въпросите, които трябва да си зададат или към ситуацията, в които биха могли да попаднат, вземайки решението да станат инвеститори.

⁸ Професионална гимназия по лека промишленост и икономика „Атанас Буров“ – Горна Оряховица, Национална търговска гимназия – Пловдив, Национална финансово-стопанска гимназия – София, Национална търговско-банкова гимназия – София, Финансово-стопанска гимназия „Атанас Буров“ – Хасково, Търговска гимназия „Княз Симеон Търновски“ – Стара Загора, Неврокопска професионална гимназия „Димитър Талев“ – Гоце Делчев, Професионална гимназия по икономика „Карл Маркс“ – Смолян, Професионална гимназия по стопанско управление, администрация и услуги „Атанас Буров“ – Силистра, Професионална гимназия по икономика и управление „Елиас Канети“ – Русе, Варненска

знания за подпомагане на учебния процес. Наличната на сайтовете на КФН информация също може да служи за обогатяване на преподавания учебен материал;

- Подкрепа на инициативата [#За еврото накратко: отговорите, които търсим](#), провеждана от Представителството на ЕК в България, чрез поредица от 10 видеоматериала на страницата на КФН в LinkedIn⁹. Видеата представят разбираема и практична информация за въвеждането на еврото в България.
- „Супер силата на младия инвеститор“ (юни 2023). Инициативата се провежда за втора поредна година. През 2023 г. образователният проект на КФН е координиран с МОН, което дава мащабност на инициативата, достигайки до профилираните училища в цялата страна. В онлайн семинара на 06 юни 2023 г. взимат участие над 250 ученика (11 – 12 клас) и преподаватели от 20 училища с икономически и финансов профил. Инициативата е в изпълнение на НСФГ и Стратегията на КФН за наблюдение на финансовите иновации, като основната ѝ цел е изграждане на знания и умения за разумно използване на небанкови финансово-иновативни продукти и услуги и повишаване информираността относно рисковите и ползите от тяхното използване сред подрастващото поколение.
- В периода 4 – 7 април 2023 г. КФН провежда учебен стаж под надслов „Регулиране и надзор на небанковата финансова сфера“, специално предназначен за учениците от гимназиалните класове на Националната търговско-банкова гимназия. В рамките на 4 дни младежите получават основни знания за застрахователния, осигурителния и капиталов пазар в България, а заедно с експерти от КФН имат възможност да участват в реални казуси от ежедневието за отношенията между поднадзорните лица и потребителите на небанкови финансови услуги, както и да обсъдят актуални въпроси, свързани с новите макроикономически тенденции, като дигитализация и финтех.

Национална агенция за приходите

През 2023 г., подобно на предходните отчетни периоди, НАП публикува информационни постове на официалните си страници в социалните мрежи [Facebook](#) и [LinkedIn](#). За част от постовете са използвани снимки от организирани от приходната агенция събития. За други – визуализации, специално изготвени за провеждането на тематични мини кампании, насочени приоритетно към младежите и имащи за цел повишаване на тяхната финансова грамотност и отношение към темата *данъци и осигуряване*.

За един от постовете е използвана модифицирана визуализация, която е част от пакета с материали (в оригинал и преведени на български език), изготвен за проведената през

търговска гимназия „Г.С. Раковски“ – Варна и Държавна финансово-стопанска гимназия „Интелект“ – Плевен

⁹ [Обща информация за еврозоната](#); [Основни ползи от приемането на еврото](#); [Маастрихтски критерии за членство в еврозоната](#); [Как ще се отрази преходът към евро на всекидневието и личните ни финанси](#); [Как изглежда еврото и какви защити има](#); [Какво ще се случи със заемите, депозитите и застраховките ни след преминаването към еврото](#); [Колко време ще продължи задължителното обозначаване на цените едновременно в левове и евро](#); [Как ще се отрази въвеждането на еврото на бизнеса](#); [Какво се е случило в другите страни след влизането им в еврозоната](#); [Фактите зад някои от най-разпространените заблуди, свързани с приемането на еврото](#)

предходен отчетен период (февруари 2021 г. – февруари 2022 г.) кампания, в рамките на която ЕК и държавите-членки на ЕС правят синхронни публикации по график.

Визии на НАП по следните теми:

- Мини кампания за популяризирането на факта, че здравните вноски след завършване на училище преди започване на работа или обучение във висше училище се поемат от лицето (публикации [1](#), [2](#) и [3](#));

Мини кампания, насочена към младежи, за изискване на платежни документ при покупката на стоки и услуги по време на лятната почивка ([при ползване на увеселителните съоръжения на плажа](#), в [заведения](#), при [масаж](#)), [информация за младежите, които ще работят по време на лятната ваканция](#);

- Информация във връзка с новата учебна година (касова бележка при [покупка на стоки за ученика](#), касова бележка при направата на [прическата за първия учебен ден](#), [правила при продажба на стоки за ученика втора употреба](#))

Информация във връзка с кампанията „Мениджър за един ден“

По време на кампанията ученици стават [мениджъри за един ден](#) в офиса на НАП в Ловеч. Младежите влизат в ролята на ръководители на отдели и сектори и заемат места около заседателната зала, а директорът на териториалната структура на приходната агенция ги запознава с дейността и функциите на НАП като цяло и в частност на офиса в града.

Фонд за гарантиране на влоговете в банките

С цел повишаване на информираността на обществеността за системата за гарантиране на влоговете в банките, през 2023 г. ФГВБ продължава да предоставя информация на популярен език за основните характеристики на гарантирането на влоговете, като са изпълнени всички планирани дейности. При разпространението на информацията са използвани различни комуникационни канали:

- интернет страницата на Фонда продължава да бъде основен комуникационен канал, по-специално информацията в основните подсекции на секцията [„За вложителите“](#) и секцията [„Често задавани въпроси“](#).
- през м. март 2023 г. ФГВБ предоставя на банките – членки на системата за гарантиране на влоговете актуализираната си брошура „Въпроси и отговори за гарантирането на влоговете“. Печатното издание на български език се разпространява чрез клоновата им мрежа, а електронните версии на брошурата – на [български](#) и на [английски](#) език, са публикувани на интернет страниците на ФГВБ и на банките. Брошурата е публикувана и от интернет портал, насочен към потребителите на финансови продукти, през Световната седмица на парите – 20 – 26.03.2023 г.
- с едноседмична банер кампания на ФГВБ за интернет, за пета поредна година, е отбелязан Световният ден на спестовността – 31 октомври. Интернет страницата на един от най-големите ежедневници публикува в продължение на седем дни банер на ФГВБ и брандирана с банери на Фонда статия на тема [„Как мога да се информирам за защитата по средствата ми в банките“](#), която има над 18 хил. преглеждания за периода на

кампанията (30.10 – 05.11.2023 г.). С кампанията отново е промотиран и [онлайн тестът](#) на ФГВБ за гарантирането на влоговете, качен на интернет страницата на Фонда в края на 2021 г.

Джуниър Ачийвмънт България

През 2022 – 2023 учебна година 21 000 младежи са участвали в програми и инициативи на JAB. Образователните програми обхващат областите предприемачество, финансова грамотност и кариерни умения. Чрез партньорството си с МОН учебното съдържание в гимназиален етап в профил „Предприемачески“ на JAB достига до 1000 ученици в 40 училища.

Национално състезание „Практични финанси“¹⁰

За четвърта поредна година състезанието по предприемачество е част от календара на Националните състезания и олимпиадите на Министерството на образованието и науката. През 2023 г. участие взимат около 964 ученика от цялата страна.

Световна седмица на парите

За осма поредна година JAB е национален координатор на *Световната седмица на парите*. В събитието през 2023 г. (с тема на кампанията „Планирай парите си, планирай бъдещето си!“) взимат участие 12 000 ученици от 120 училища; 56 000 са директно достигнатите младежи и възрастни. Организиран са инициативи на национално ниво в партньорство с Министерство на финансите, Министерство на образованието и науката, Комисия за финансов надзор, Асоциация на банките в България, Икономически университет – Варна, Бургаски свободен университет, Българска фондова борса АД, Българската асоциация на лицензираните инвестиционни посредници, 25 медии, 8 финансови институции. Провежданите в рамките на GMW дейности включват открити уроци, тематични лагери, посещения на банки и финансови институции. В последните години се организират състезания – на местно и национално ниво.

Сертификат за предприемачески умения (Entrepreneurial skills pass – ESP)

Сертификатът за предприемачески умения обхваща 26 страни в Европа и удостоверява практическия предприемачески опит на ученици на възраст 15-19 години и техните знания, умения и компетентности, необходими за успешна реализация на пазара на труда. През 2023 г. в България в изпита са участвали 120 кандидати, като 75 са го взели успешно.

Световна седмица на предприемачеството

¹⁰ „Практични финанси“ е състезание по предприемачество, с фокус върху управлението на личните финанси като неразделна част от компетентността „инициативност и предприемчивост“. Състезанието цели да мобилизира личния потенциал на участниците, насочвайки техните усилия върху усвояването на култура на поведение, начин на мислене и подходи за действие по отношение на класически и актуални проблеми на управлението на личните финанси, включително и чрез използване на новите технологии. В хода на състезанието ученици от I-ви и II-ри гимназиален етап, разпределени в две състезателни групи, се конкурират при решаването на комплексен тест и предлагането на решение на казус в областта на управлението на личните финанси, чрез създаване на продукт или услуга предназначени за решаване на конкретни житейски финансови ситуации и вземането на финансови решения.

Събитието стартира от 2008 г.¹¹, а целта му е насърчаване на предприемачеството и подобряване на образованието на децата и младежите. В България *Световната седмица на предприемачеството* се координира от ЈАВ. През 2023 г. събитието се провежда в периода 13 – 19 ноември, като включва казус за иновационни лагери, уебинар на тема „Защо е важно да мислим иновативно“, конкурс за деца в предучилищна възраст и ученици в начален етап „Дрехите на бъдещето“, конкурс – предизвикателство за ученици в гимназиален етап „Устойчива мода за по-добро бъдеще“. Участвали са 2 075 ученици от 38 училища.

Дай Старт на успеха

„Дай старт на успеха“ е образователна програма, насочена към младежите на възраст между 16 и 19 години. През 2023 г. в програмата са участвали 599 лица (включително студенти) от които 443 ученици.

Асоциация на банките в България

През изминалата година банките продължават да извършват дейности и инициативи в областта на финансовата грамотност, които се отличават с регулярност, устойчивост и са неизменна част от дейността им, като тяхната реализация е заложена в бюджетите им.

Традиционно, извършването на дейности в областта на финансовата грамотност се свързва с големите банки (банки от Първа група¹²), но през изминалата година прави впечатление и ангажирането на по-малки банки (банки от Втора група) с такива дейности и реализирането на техни собствени инициативи за повишаване на финансовата грамотност, които се превръщат в интегрирана част от комуникационната им годишна стратегия и целят подкрепа за постигане на целите на Плана за действие към НСФГРБ.

Инициативите и дейностите в областта на финансовата грамотност, с които банките са ангажирани, биха могли да се обособят в следните направления, като голяма част от тези събития се провеждат в партньорство с различни институции като Столична община, Агенция по заетостта, неправителствени организации и др.

Повишаване на финансовата грамотност в ранна възраст (начални училищни класове)

Като пример за такива дейности през изминалата година може да се посочи провеждана от банка седмица на ранната детска грамотност с ученици от начални класове. Темите, които са разглеждани по време на обученията на децата, са свързани с основни понятия като плащания на ПОС-терминал, теглене и внасяне на пари през банкомат, дебит и кредит, семеен и личен бюджет, дигитални карти и други.

Повишаване на финансовата грамотност сред учениците

¹¹ От стартирането си до днес, инициативата „Световна седмица на предприемачеството“ е помогнала на почти 50 милиона души да развият потенциала си и да съживят предприемаческата екосистема в своите страни.

¹² **БНБ** групира банките с оглед открояване на динамиката на процесите в банковата система. Групирането не съдържа в себе си елементи на рейтинг и не следва да се интерпретира като оценка на финансовото им състояние. Мястото на банките в групите зависи от размера на активите им в края на всеки отчетен период. Първа група се състои от 5-те най-големи банки на база на общите им активи към всеки отчетен период, втора – от останалите банки, а в трета група влизат клоновете на чуждестранни банки в България.

Като примери за такива инициативи биха могли да се посочат:

- Участие на банка във форума „*Какъв да стана, когато порасна*“, насочен към ученици между X и XII клас, в рамките на който се представят професии, свързани с банковото дело, дигиталното банкиране и неговите функционалности;
- Организиране на мащабно обучение за ученици от X-XII клас от Националната търговско-банкова гимназия и Частната професионална гимназия по банковото дело и финанси, като по време на тази инициатива ученици участват в поредица от лекции и семинари и се запознават с реални казуси от дейността на банката, която провежда обучението;
- В рамките на партньорство с Националната търговско-банкова гимназия експерти от банка представят пред ученици от X – XII клас различни теми с пряко отношение към финансовата грамотност;
- Оказване на активна подкрепа от банка на една от ученическите банки на Националната търговско-банкова гимназия, която печели първо място сред десетокласниците в ученическото състезание, което се провежда в рамките на [XXIV-ия училищен панаир](#) по проекта [Интегративно практическо обучение](#). В тази инициатива високо квалифицирани експерти на банката се включват като ментори на учениците;
- Провеждане на обучение в малко населено място за ученици под формата на открит урок по банкерство във финансовия център на банката в това населено място (тази инициатива е реализирана от банка от Втора група). По време на обучението са представени предимствата и предизвикателствата на банковата професия, като сериозен интерес в дискусиата предизвиква процесът по дигитализация на банковите продукти и услуги.

Повишаване на финансовата грамотност на студенти

Като примери за такива инициативи биха могли да се посочат:

- Инициативи, насочени към създаване на съвместни магистърски програми с икономически университети. Като такива примери могат да се посочат съвместни магистърски програми със Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – програма „Финанси и банковото дело“, в която се включват повече от 20 експерти от банка при създаване на курсове по банков мениджмънт и инвестиционно банкиране и са осигурени лектори за тези курсове;
- Реализиране на програма за финансова грамотност на студенти от неикономически специалности в 7 университета в страната. В рамките на тази програма се подготвя ново, актуализирано издание на учебник по финансова грамотност.
- Провеждане на срещи-дискусии със студенти от неикономически специалности по теми, свързани с финансовата грамотност. Като пример може да се посочат проведени срещи със студенти от специалност „Европеистика“ от Софийския университет „Св. Климент Охридски“;
- Серията от лекции *Surf O'clock #3 Дигиталното евро*, по време на която служители на банка и студенти от партниращи университети говорят по теми като „Новото електричество – бизнес модели, базирани на данни“ и *Surf O'clock # 7 Дигиталното евро*.

Повишаване на финансовата грамотност на предприемачи

- Подпомагане на предприемачи с партньорство с *друга организация* по програма за растеж, които вече са преминали ранната фаза на развитие на своя бизнес и са в чувствителен етап на растеж, в който имат нужда от менторска подкрепа и знания с добавена стойност. Една банка се включва активно в образователна програма, която продължава 4 месеца и по време на която предприемачите преминават през специализирани обучения в четири основни области: управление на организацията, маркетинг, продажби, бизнес планиране и набиране на капитал;
- Участие в организирането на мастер клас за млади предприемачи от област Кърджали, в който се включват младежи от XI или XII клас, най-много до 29 години;
- Осигуряване на подкрепа за програмата, която насърчава стартиращи предприемачи да развият свой продукт или услуга на следващо ниво;
- Оказване на подкрепа на стартър компании (start-up), които се фокусират върху устойчиви бизнес модели;
- Провеждане на семинари за развитие на ключови търговски партньори, като например, семинари на тема „Тенденции на имотния и ипотечния пазар в България“, организирани в 7 български града (София, Пловдив, Варна, Бургас, Стара Загора, Велико Търново и Плевен).

Провеждане на състезания, целящи повишаване на финансовата грамотност на младежи

- Една банка чрез Facebook профила си провежда играта „Финансов понеделник“. Чрез тази игра се задава на аудиторията въпрос на обща финансова тематика, като например „Кои са трите стълба, на които се базира пенсионният модел в България?“, „Когато сравнявате оферти за кредити, кой показател трябва да е водещ при взимане на решение – лихвеният процент или годишният процент на разходите?“, „Как се разпределя семейният бюджет, следвайки правилото 50-30-20?“, др. Един от всички участници в играта, отговорили правилно на въпрос, на лотариен принцип печели награда – книга на финансова грамотност или друга, актуална за съвремието ни тематика.

Участия в платформи за повишаване на финансовата и дигиталната грамотност

- Съвместен проект на банка с образователната онлайн платформа за повишаване на финансовата грамотност на учениците, като в рамките на тази образователна платформа са разработени образователни видеа, насочени към дигиталните плащания;
- Провеждане на онлайн бизнес симулация „Управление на личните финанси“, като тази инициатива е част от Националната стажантска инициатива „Оставаме в България“ на Съвета на жените в бизнеса в България;
- Партньорство на банка с финансова академия за повишаване на финансовата и дигитална грамотност. В рамките на тази инициатива експерти на участващата банка за поредна година активно се включват като лектори в инициативите на академията през годината. Платформата има специална роля, тъй като е фокусирана към аудитория от активни хора, реализирани професионалисти, които желаят да надградят своите познания и да добавят нова експертиза към професионалните си умения;

- Разработване на портал [Pensiopeedia.bg](https://pensiopeedia.bg), който има за цел да предоставя актуална и точна информация за функционирането и предимствата на три-стълбовата пенсионна система.

Проекти с дългосрочен характер, провеждани от банки, целящи повишаване на финансовата грамотност

- Подкрепа от банка на X-то издание на „Академия за иновации 2023: Bulgaria Innovation Hackathon“ – проект, предназначен за развитието на предприемачески умения на студенти и финансиране на техни първоначални бизнес идеи;
- Участие с експертен ресурс в лятно училище на фондация „Атанас Буров“, където банкови експерти запознават студентите с актуални тенденции в областта на банкирането;
- Периодично реализиране на подкасти, като „*Финанси на фокус*“, „*Пари с бъдеще*“. „*Финанси на фокус*“ се реализира в 7 епизода с участието на експерти на банка и професионалисти в различни области, които предоставят на широката аудитория разнообразна информация, свързана с правилното управление на личните финанси, споделят своите препоръки и знания, свързани с модерните решения в банкирането, с иновативните банкови продукти и услуги и разнообразни възможности в сектора, които съвременните технологии ни предоставят. Тези подкасти се радват на широка популярност, например подкастът „Пари с бъдеще“ има над 11 000 слушания.

Активно участие на банки в инициативи за повишаване на финансовата грамотност на други организации

- Участия в програмата на JAB „Мениджър за един ден“, където в рамките на програмата се дава възможност на ученици от различни градове да бъдат част от екипа на банката и да споделят ежедневни задачи на мениджмънта на банката и управителите на банкови клонове;
- Участие в инициатива на Българската мрежа на Глобалния договор на ООН „[Гордея се с труда на моите родители](#)“. В рамките на тази инициатива банка ежегодно организира посещения на ученици от различни възрастови групи в нейната централа, където те научават много за работата на банковите специалисти, а чрез забавни игри децата получават ценни знания за стойността на парите и ефективните принципи за управление на личните финанси;
- Участие на доброволци в инициативата на Заедно в час „Стани ръководител на тематична работилница“, където ученици се включват в тематични работилници по финансова грамотност;
- Съвместно участие с Фонда на фондовете и Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ в проект „Най-добър младежки стартап за 2023 г.“, като в рамките на тази инициатива представители на банка и нейно дъщерно финансово дружество се включват в специално организиран семинар за участниците в конкурса, в рамките на който обсъждат ролята на лизинга и на европейските финансови инструменти в подкрепа на развитието на предприемачеството.

През 2023г. АББ и нейните членове за поредна година участват в кампанията „[Европейски месец на киберсигурността](#)“, организирана от Европол, Европейската банкова федерация и

партньорски организации от частния и общественния сектор. Като резултат от кампанията, АББ и нейните членове оповестяват и разпространяват сред банковите клиенти анимирани и видео материали, в които се съдържа информация за най-често срещаните видове онлайн измами, идентифицирани от Европол и съвети за това, как клиентите да се предпазват от тях.

През 2023 г. АББ и нейните членове се включват за девета поредна година в [съвместна кампания](#) с правоохранителните органи, насочена срещу схеми за изпиране на пари и набиране на „финансови мулета“. Като част от тази кампания АББ и банките публикуват на интернет страниците си информационни материали, разработени на достъпен език, за схемите за набиране на „финансови мулета“, съвети за предпазване и предприемане на противодействия.

През 2023 г. членове на АББ се включват в [Европейската седмица на парите](#). Реализираните по време на Европейската седмица на парите дейности и инициативи целят да насърчават и възпитават у децата интерес към предприемачеството, отговорност към парите и умения за дългосрочно планиране и управление на личния и семейния бюджет. Дейностите, с които банките се включват по време на Европейската седмица на парите, са открити уроци, интерактивни игри и представления, посещения на банкови клонове, където учениците имат възможността да се запознаят с ежедневната работа на служителите на финансовите институции, както и организиране на състезания и викторини, чрез които децата да придобият финансови знания по забавен и интересен начин.

Българска асоциация на лицензираните инвестиционни посредници

През 2023 г. членове на БАЛИП продължават активно да организират дейности, инициативи и събития, обучения, свързани с повишаване на финансовата грамотност и култура, сред които:

- проведена симулационна игра (в периода м. април – м. октомври 2023 г.) за инвестиции на финансовите пазари. В нея се симулира управлението на инвестиционни портфейли на международните пазари и на БФБ. Участие взимат 439 души. В рамките на инициативата са проведени шест онлайн семинара и е взето участие в две конференции в градовете Варна и София;
- създадени са редица блог статии и стотици часове видео съдържание за повишаване на финансовата грамотност, като всеки от публикуваните материали е разпространен в интернет страниците и/или по социалните мрежи на ИП в Instagram и Facebook;
- редовни участия на инвестиционен посредник в бизнес медиите в страната – регулярни рубрики в сайта на сп. „Мениджър“ – „Борсов наблюдател“, и ежеседмично участие в предаването „Човекът на фокус“ по радио „Фокус“ с анализи на пазарната ситуация;
- организиране от страна на ИП на цялостна обучителна програма, подходяща за всеки, който иска да навлезе в света на борсовите пазари с практически знания за актуалните финансови инструменти. Във фокуса на събитията са благородните метали и криптовалутите, като алтернатива на по-традиционни инвестиции. Проведени са общо три лекционни сесии и един семинар, изцяло посветен на практически примери и реални ситуации. Общо за събитията са се регистрирали над 200 души;
- организиране на събитие (м. февруари 2023 г.) съвместно с чуждестранна банка на тема Как да инвестираме при високи лихви и инфлация?;

- ежегодно изготвяне на съдържание за YouTube канала на ИП, разделено на категории – „Обучителни материали“, „БФБ“, „Международни пазари“, „Семинари“ и др. Платформата препоръчва съдържанието на най-подходящата целева аудитория, която притежава интересите към съответното видео. За година и половина след стартирането на канала има близо 4 000 абонати, 967 400 гледания и изгледани 54 400 човекочаса. Всяко видео от YouTube канала е качвано и на официалният сайт на ИП.
- онлайн обучения (вебинари) за търговия на финансовите пазари на теми като: „Първи стъпки на форекс пазара“, „Как да работим с платформата MetaTrader 5“, „Как да анализираме пазарните движения“, „Основни концепции на техническия анализ“, „Фигурите като инструмент на анализа“, „Как да търгуваме ефективно на финансовите пазари“, „Контролираният риск – ключът в търговията“, „Търговия и анализ на ценовото движение“, Онлайн събитие „Трейдърите говорят“, „БенчМарк Финансов Форум“;
- проведени съвместни лекции за финансовите пазари с две висши учебни заведения – Нов български университет и Софийски университет „Св. Климент Охридски“;
- предоставени самоучители за свободно ползване за търговия на финансовите пазари под формата на PDF ръководства и видео уроци;
- обучени лица в неравностойно положение и предоставено двуседмично безплатно обучение;
- участие на членовете на ИП в инициативи на EFRAG за публични консултации в областта на достъпността и разбираемостта на регулациите в областта на капиталовите пазари, включително изготвяне от европейските регулаторни органи на обучителни материали за не-експерти.
- проведен конкурс „Предприемач в науката“;
- проведена безплатна менторска и обучителна програма;
- проведени безплатни онлайн лекции на теми като: „Инвестиране в Акции (въведение)“, „Пасивно инвестиране чрез ETF-и (въведение)“, „Инвестиране с по-малки суми чрез опции (въведение)“;
- изготвени и публикувани на интернет страницата на ИП над 15 безплатни анализа за финансовите пазари;
- проведени присъствени и онлайн обучения на служителите на ИП и на лица, обучаващи се при обвързаните агенти, с които дружеството има сключени договори. Целта е запознаване в детайли с инвестиционните дейности и предлаганите от ИП услуги;
- поддържане на интернет страниците на ИП на информация относно инвестиционните дейности, които предлагат. Информацията е достъпна за всички, които желаят да се информират и да научат повече за видовете финансови продукти и да придобият базисни знания за търговията с финансови инструменти, като по този начин надграждат своята финансова грамотност.

През 2023 г. БАУД стартира рекламна и обучителна кампания, целяща популяризирането на продуктите и услугите, предлагани от управляващите дружества, както и дейността на асоциацията. Основната задача е повишаване информираността на инвеститорите, показване на алтернативите за спестявания, различни от популярните в България инвестиции в депозити и недвижимо имущество, утвърждаване и позициониране на БАУД като надежден източник на информация, както и повишаване на доверието във фондовата индустрия.

За целите на обучителната кампания са изведени критерии за целевата аудитория, която включва български граждани – мъже и жени, които най-често попадат във възрастовата граница между 28 и 55 години от средни и големи градове, с доходи над средните, с достъп до технологии, с малък или без опит в инвестициите, с възможност да инвестират в случай, че са информирани и имат подходящ консултант. Обучителната и информационна кампания на БАУД стартира на 1 юни 2023 г.

През 2023 г. членове на БАУД продължават активно да организират дейности, инициативи и събития, обучения, свързани с повишаване на финансовата грамотност и култура, сред които:

- проведени два безплатни уебинара на теми „Финансовите пазари и активи през 2023 г.“ и „Как да подсигуририм достатъчно средства за образование на децата ни“;
- изготвен безплатен наръчник за начинаещи „Моите финанси – спестявания и инвестиции“;
- проведени платени кампании в социалните мрежи на теми „Предимства на регулярното спестяване и инвестиране“, „Как да инвестираме според целите си“, „Как да бъдем щастливи пенсионери с достатъчно спестявания и инвестиции“, „Как да постигаме финансовите си цели“, „Как работят облигациите за вашите пари“;
- проведена платена видео кампания за клиенти, ползващи спестовен план за децата си и EGS инвестиране;
- публикации в интернет;
- дейност по популяризиране на договорни фондове със защитена инвестиция при спазване на определен инвестиционен хоризонт. Целта е повишаване на познаваемостта на финансови продукти за управление на личните финанси и дългосрочна ориентация към резултат от инвестициите. Като канали за комуникация са използвани професионалната мрежа LinkedIn и корпоративния профил на дружеството;
- активното участие в кампания, организирана в социалните мрежи „Азбука на финансите“. През годината са направени 10 поста с цел изясняване на различни понятия; разгледани различни продукти на УД с цел постигане на по-голяма популярност, както отличаване на възможностите за дистанционна идентификация на клиентите и инвестиране на капиталовите пазари посредством взаимни фондове; публикувани 12 електронни бюлетина с преглед и коментар на случващото се на капиталовите пазари; стартирана е била рубриката „Финансова грамотност“ с 9 поста през годината и рубриката „Представяне на служителите“, имаща за цел посредством представянето на реални хора да се разкаже повече за различните професии в сферата на капиталовите пазари. През годината са били публикувани редица статии и интервюта с цел популяризирането на взаимните фондове и управлението на активи. Като канали за

разпространение са използвани Facebook, LinkedIn и официалната интернет страница на УД.

Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване

През отчетния период БАДДПО и пенсионноосигурителните дружества (ПОД), членовете на Асоциацията, продължават целенасочените си усилия за повишаване на финансовата грамотност на различни представители на обществото, като фокусът е върху учениците, студентите и осигурените лица. Инициативите се осъществяват, както самостоятелно от БАДДПО и дружествата, така и в сътрудничество с регулаторни и неправителствени организации като Комисията за финансов надзор, Министерството на образованието и науката, Джуниър Ачийвмънт България, Инициатива за финансова грамотност и други организации. Конкретните дейности са свързани с участие на представители на БАДДПО в семинари, отворени врати, подготовка на учебни помагала и друго образователно съдържание, в различни радио и телевизионни предавания и публикации в медии.

През 2023 г. пенсионноосигурителните дружества (ПОД) взимат участие в множество инициативи, свързани с финансовото ограмотяване и осигуряване на достъпност на съдържанието, сред които:

- осигурена подкрепа за глухата общност – в партньорство с фондация „Заслушай се“ ежегодно едно от пенсионноосигурителните дружества организира редица инициативи за повишаване на финансовата грамотност в глухата общност и осигуряване на обслужване на жестов език в реално време във всички офиси на компанията, както и на сайта на компанията. През 2023 г. инициативата включва достъп за всички глухи клиенти на компанията до информационни материали и [жестов превод в реално време](#). Създаване на различни [образователни видеа](#) за глухата общност на финансова тематика с цел повишаване на финансовата култура и запознаване с основни банково-застрахователни продукти.
- осигурена подкрепа за деца в риск – в партньорство с Българския червен кръст и Български младежки червен кръст – Кърджали, за втора поредна година се провежда образователно-творчески лагер (“Move Now”) за деца в риск (деца и младежи от социално уязвими групи на възраст между 13 – 18 години). Едноседмичният лагер се провежда по специално създадена програма, насочена към образованието, финансовата грамотност и кариерно ориентиране на децата;
- след успеха на Програмата за финансова грамотност на студенти от неикономически специалности в 7 университета в страната, реализирана в периода 2018 – 2022 г., през 2023 г. е взето решение за подновяване на учебника по финансова грамотност за студенти от нестопанските специалности и разширяване на програмата с допълнителни университети. Планира се представяне на новия програмен период и на новия учебник в началото на 2024 г. и включване на предмета в програмите за втория семестър.
- информационният портал за пенсионно осигуряване [Pensiopedia](#) е актуализиран и поддържан. Сайтът предоставя на достъпен и разбираем език актуална информация относно функционирането на пенсионната система в страната и възможностите и предимствата на тристълбовия пенсионен модел.

- проведени са 46 семинара/вебинара за представители на пенсионноосигурителни дружества с фокус върху пенсионната система в България и управлението на инвестициите.
- продължава да се поддържа активна електронната игра за деца „[Всички парички](#)“, включваща сценарии с голям брой ежедневни ситуации на управление на парите. Играта позволява на младежи от 8 до 18 години да придобият нови финансови знания и умения, за вземане на информирани решения за своите (бъдещи) лични финанси.
- изготвен *Наръчник с финансови решения, продукти и услуги за служители*. Наръчникът цели предоставянето на допълнителна информация, свързана с националното проучване, проведено сред компаниите-клиенти на дружествата от групата и възможностите, които предоставят банковата, застрахователната и пенсионноосигурителните системи за различни видове финансови решения, свързани със служителите в тези компании.
- поддържане на интернет клубове в малки населени места без достъп до Интернет. Програмата е насочена преимуществено към ученици, които нямат възможност да ползват собствен компютър, както и към пенсионери, а секторният ѝ обхват е образователен – лични финанси.
- поддържане на интернет страницата на ПОД, която освен информацията, изискуема от нормативната уредба, включва статии и анализи с насоченост към допълнителното пенсионно осигуряване. Целевата група са всички заинтересовани лица, а секторният ѝ обхват е образователен – лични финанси.
- проведена стажантска програма за ученици от последните класове на гимназия. Обучението е преминало от 128 ученика. Стажантската програма включва обучение и практика в областта на допълнителното пенсионно осигуряване;
- провеждане веднъж годишно на обучение и стаж в инвестиционното звено на ПОД. Целева група са ученици от гимназии с профилирано обучение по икономика и финанси от различни градове на страната;
- през ноември 2023 г. ПОД е домакин на практически урок по допълнително пенсионно осигуряване за ученици, част от XXI-то издание на образователната програма „Небанковия финансов сектор в България“ (организирано от КФН, МОН и Фондация „Атанас Буров“). Компанията посреща 12 ученици от гимназии с профилирано обучение по икономика и финанси от различни градове на страната. Целта е запознаване с работата на различните звена в пенсионноосигурителна компания, знания за осигуряването в капиталови схеми и управлението на средствата. В рамките на цялостното обучение по програмата „Небанков финансов сектор в България“ са застъпени темите за тристълбовия модел на пенсионното осигуряване, финтех бизнес моделите, видовете застраховки, крипто-активите, въвеждането на новите европейски регламенти – MICA и DORA, сигурността на инвестициите в онлайн пространството, финансовите инструменти на капиталовия пазар и търговията на Българската фондова борса;
- актуализиран *Наръчник на осигурителния посредник*. Целевата група са лица, желаещи да работят в сферата на допълнителното пенсионно осигуряване (ДПО), като

осигурителни посредници. Наръчникът цели предоставянето на базова информация, свързана с пенсионноосигурителната система и нормативната база за допълнителното пенсионно осигуряване. Достъпен е в хартиен и електронен вариант и са разпространени над 400 екземпляра.

- проведен семинар за служители на компании (синдикални организации, директори човешки ресурси и мениджъри на компании в България), с които ПОД има трайни отношения на сътрудничество. Фокусът е бил върху запознаване с измененията в нормативната база на пенсионната система в България, респективно с произтичащите права и възможности за лицата. Проведени са били 32 събития за служителите на 14 компании;
- взето участие в обучения и семинари за различни групи с цел предоставяне на информация за промени в законодателната рамка и нови бизнес практики във финансовия сектор. Предоставена информация в сферата на финансовата грамотност чрез социалните мрежи и други информационни и комуникационни канали. Разработване на кратко анимационно видео, в което се обяснява как хората да проверят в кой фонд се осигуряват и как могат да се прехвърлят изцяло онлайн в УПФ. Разработване на образователни информационни материали, разпространени чрез интернет-страницата, Facebook, YouTube и LinkedIn профилите на ПОД;
- редовно медийно присъствие в широк спектър от медии, в което експерти на ПОД дават изчерпателна и ясна информация за пенсионната система в България и правата на осигурените лица;
- създадено партньорство на Асоциацията за инсулт и афазия и привличане на вниманието към каузата на пенсионното осигуряване и огромната важност за достойните старини на хората.

Икономически университет – Варна

През 2023 г. в ИУ – Варна се проведеха следните събития в областта на финансовата грамотност, извън залегналите в Плана за действие (2021 – 2025 г.):

- Участие за втора поредна година в Световната седмица на парите (20 – 26 март 2023 г.) със собствено събитие – [Студентска финансова викторина](#), организирана съвместно от Катедра „Финанси“, сектор „Управление на проекти“ и Junior Achievement Bulgaria. Във викторината се включват 30 студенти, обучаващи се в различни специалности в университета. Те отговарят на разпределени в 3 кръга въпроси, демонстриращи тяхната финансова грамотност.
- Срещи и дискусии, организирани от студентски клуб „Финанси“, катедра „Финанси“, с представители на бизнеса и на академичната общност, в голяма част от които бяха засегнати проблеми на финансовата грамотност. Сред по-значимите от тях могат да бъдат посочени:
 - Срещна на студенти с ръководството на кредитна институция (м. март 2023 г.);

- Дебат на тема „[Намираме ли се в началото на следваща финансова криза?](#)“ с участието на експерти от кредитна институция (м. април 2023 г.);
- Лекция на тема “Intro to Crypto Fundamentals”, част от Binance Academy University tour (м. май 2023 г.);
- Дискусия със студенти от клуб „Финанси“ на тема „Как да сложим в ред личните си финанси и да планираме бъдещето си?“ (м. октомври 2023 г.);
- Дискусия на тема „Готова ли е България за присъединяване към еврозоната през 2025 г.?“.

Фондация „Образование 5.0“

През 2023 г. усилията на екипа на фондацията са насочени главно към дейности, които не са формално включени в Плана за действие (2021 – 2025 г.) към Националната стратегия за финансова грамотност на Република България, но са пряко свързани с анализа на действащите учебни програми (Приоритет 3) с цел идентифициране на съществуващите пропуски и предизвикателства като първа и необходима стъпка за тяхното преодоляване.

Направени са няколко картографираня на учебните програми по технологии и предприемачество за начален етап, по технологии и предприемачество за първи гимназиален етап и по предприемачество за профилирана подготовка за втори гимназиален етап както спрямо Държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка, така и спрямо основните теми и подтеми в Рамката за финансова компетентност на ЕС/ОИСР-ММФО. Изведени са установените проблемни области и са направени препоръки за тяхното преодоляване.

Едно от изследванията е посветено на друг актуален проблем, свързан с финансовото включване на бежанците от Украйна у нас след началото на военния конфликт. Финансовата грамотност е разгледана като възможен инструмент за по-ефективна интеграция, а също и като катализатор за изграждането на солидарност.

Четири от докладите са представени на международни конференции, проведени в София. Всички изследвания са публикувани в научни издания. Те популяризират постиженията на публичните власти у нас по отношение на политиките в сферата на финансовата грамотност – утвърждаването на НСФГРБ, плана за действие към нея, както и рамката за финансова компетентност за възрастни. Същевременно открояват предизвикателствата, които трябва да се преодолеят с оглед по-ефективния напредък и утвърждаването на финансовата грамотност в българското училище.

3. Междуведомствен координационен механизъм по въпросите на финансовата грамотност в Република България

В България за първи път е изграден Междуведомствен координационен механизъм (МКМ) по въпросите на финансовата грамотност през 2013 г. Той се основава на създадената междуведомствена работна група с широко участие на всички заинтересовани страни, под ръководството на заместник-председателя по икономическото развитие и с подпомагащи функции от страна на Министерство на финансите. В рамките на този механизъм са осъществени няколко срещи и инициативи, като е разработен и първоначален вариант на национална стратегия за финансова грамотност.

През 2019 г. със заповед на министъра на финансите е установен нов МКМ по въпросите на ФГ. Междуведомствената работна група по финансова грамотност, създадена към министъра на финансите, се ръководи от заместник-министър на финансите, а секретариатът се осъществява от дирекция „Регулация на финансовите пазари“ в Министерство на финансите.

В МРГФГ участват представители на основните институции и организации, които имат компетенции в сферата на ФГ – институции на изпълнителната власт, надзорни органи, други институции във финансовия сектор, браншови организации в областта на финансовите услуги и защитата на потребителите, неправителствени организации в сферата на ФГ, висши училища и др. С цел успешното изпълнение на функциите на МКМ се предвижда периодично актуализиране на състава на работната група. До момента съставът на работната група е актуализиран веднъж през 2021 г. МРГФГ има водещо значение при отчитането и анализирането на изпълнението на НСФГ и на Плана за действие към нея, като нейни членове предоставят информацията относно извършените от тях дейности, както по Плана за действие, така и извън него.

В рамките на МРГФГ има обособени две по-малки работни под-групи – едната за подготовка на рамките на компетенциите в областта на ФГ (Приоритет 1) на национално ниво, а втората – за други дейности, които подпомагат подготовката на решенията в основната МРГФГ. Техни представители участват в под-групата по ФГ към Правителствената експертна работна група за финансови услуги на дребно към ЕК (GEGRFS).

4. Други дейности, свързани с Националната стратегия за финансова грамотност на Република България и нейното изпълнение

4.1 Съвместни проекти по финансова грамотност с ОИСР и Министерство на финансите на Нидерландия

4.1.1 България взе активно участие в съвместен [5-годишен проект](#) (2018 – 2022 г.) по финансова грамотност с ОИСР (чрез ММФО) и Министерство на финансите на Нидерландия (чрез неговата [Money Wise Platform](#)). В проекта участваха още шест страни от Югоизточна Европа – Хърватия, Румъния, Грузия, Република Северна Македония, Молдова и Черна гора.

Целта на проекта е да предостави подкрепа за разработване и реализиране на адаптирани към специфичните нужди на страните участнички инициативи в областта на финансовата грамотност. Проектът се координира на национално ниво от Министерство на финансите. В рамките на проекта 1/ е извършено картографиране на дейностите в областта на ФГ в България, 2/ е осъществено [проучване на степента на ФГ в България и страните по проекта](#), чийто резултати са включени и в [международно изследване на ФГ сред възрастното население](#); 3/ са изготвени и съгласувани [НСФГ на Република България и План за действие \(2021 – 2025 г.\)](#) към нея, като двата стратегически документа са приети с решение на Министерския съвет през 2021 г.

В момента, в рамките на МРГФГ, се работи както по изпълнението на мерките, заложи в Плана за действие (2021 – 2025 г.), така и в посока планиране и изпълнение на допълнителни дейности и проекти, насочени към постигане на целите на НСФГ.

В рамките на проекта по ФГ, чрез МРГФГ, България участва активно в съгласуването на различни доклади, свързани с ФГ, както и в различни изследвания (чрез попълването на въпросници), провеждани от ММФО към ОИСР. Взима се участие в различни семинари, уебинари, конференции и двустранни срещи с представители на страните по проекта, за обмяна на опит и добри практики и дискутиране на различни аспекти, свързани с ФГ. В края на 2022 г. проектът завършва успешно.

4.1.2 През м. ноември 2023 г. съвместният проект по финансова грамотност с ОИСР и Министерство на финансите на Нидерландия е продължен за още пет години (2023 – 2027 г.). Към седемте страни, участвали в първата фаза на проекта, се присъединяват още три – Армения, Украйна и Босна и Херцеговина. Проектът има за цел надграждане на вече започнатите дейности по предходния проект, както и оказване на съдействие по специфични дейности, на които страните по проекта искат да наблегнат. Проектът се координира на национално ниво от Министерство на финансите.

4.2 Проект за техническа помощ по Инструмента за техническа подкрепа на Европейската комисия

Министерство на финансите кандидатства пред ЕК по проект за техническа помощ по Инструмента за техническа подкрепа на Европейската комисия за 2022 г. на тема: „Укрепване на капацитета за прилагане на Националната стратегия за финансова грамотност“. Проектът е одобрен от ЕК в началото на м. март 2022 г. и работата по него стартира през есента на 2022 г. През 2023 г. България участва активно във всички дейности по проекта.

Целта на проекта е повишаване на капацитета за провеждане на политики в сферата на ФГ и реализация на целите, заложи в НСФГ. Един от основните акценти е дигиталната финансова грамотност в отговор на новите възможности и предизвикателства, които предоставят дигиталните финансови услуги. Заложено е разработването на специфично съдържание, което да предоставя информация за новите възможности, както и за новите рискове, които са свързани с използването на дигитални финансови услуги. Друг аспект от проекта е получаване на експертиза, свързана с изграждането на единна платформа по ФГ (Приоритет 2 от Плана за действие), както и с изготвяне на информационно и образователно съдържание, съобразено с целевите групи и различната степен на грамотност на потребителите, което да бъде качено на платформата. Друг важен акцент е получаването на експертиза във връзка с мониторинга и оценката на изпълнението на дейностите (ключови индикатори за изпълнение), залегнали в Плана за действие, както и за оценка на ефективността на изпълнение на различните дейности и програми в областта на финансовата грамотност. Приоритет на проекта е също така идентифицирането на най-добрите за България механизми на финансиране на бъдещи дейности в областта на финансовата грамотност.

4.3. Под-група по финансова грамотност към Правителствена работна група за финансови услуги на дребно към Европейската комисия

Европейската комисия има засилен интерес по темата за финансовата грамотност и подкрепя държавите-членки в действията им в сферата на образованието. В рамките на съвместен проект между ЕК и ММФО към ОИСР са изготвени *Рамка на ЕС/ММФО към ОИСР за финансова компетентност за възрастни*, [публикувана през м. януари 2022 г.](#), и *Рамка за финансова компетентност за децата и младежите в ЕС*, [публикувана през м. септември 2023 г.](#) България участва в работната група към ЕК по разработването им.

През м. май 2023 г. Министерският съвет приема [Рамка за финансова компетентност за възрастни на Република България](#). Рамката е съобразена, както с Рамката за финансова компетентност за възрастни на Европейския съюз, така и с националните специфики. Планира се разработването и на Рамка за финансова компетентност за децата и младежите на Република България.

Дейността по разработването на двете рамки е част от дейностите, залегнали в [Плана за действие на ЕК за създаване на Съюз на капиталовите пазари](#) (Мярка 2. Превръщане на ЕС в още по-сигурна зона за дългосрочните спестявания и инвестиции на хората; Действие 7: [Овластяване на гражданите чрез финансово ограмотяване](#)). Тези рамки ще надградят съществуващата [Рамка на ММФО към ОИСР за основните компетентности за финансова грамотност на младежите](#) и [Рамка на G20/ММФО към ОИСР за основните компетентности за финансова грамотност на възрастните](#).

Съвместните рамки за финансова компетентност на ЕС и ММФО към ОИСР отразяват скорошни и възникващи проблеми, включително финансова дигитализация и устойчиви финанси и имат за цел да осигурят обща терминология и рамка на ниво ЕС относно политиките и програмите по финансова грамотност, идентифицирането на пропуски в предоставянето на обучения по финансова грамотност и създаване на инструменти за оценка и измерване на дейностите по финансова грамотност.

Рамките са предназначена за подобряване на финансовите умения на гражданите, така че те да могат да вземат разумни решения по отношение на личните си финанси. С нейна помощ се цели да се подкрепя разработването на публични политики, програми за финансова грамотност и образователни материали от държавите членки, образователните институции и предприятията. Чрез нея също така ще бъде подкрепян обменът на добри практики между лицата, определящи политиките, и заинтересованите страни в ЕС.

5. Международна мрежа за финансово образование към ОИСР

Значението на финансовата грамотност е официално признато от страните-членки на ОИСР, като през 2002 г. стартира глобален проект за повишаване на ФГ в световен мащаб. През 2008 г. ОИСР създават своята [Международна мрежа за финансово образование](#) с цел подпомагане работата по проекта. Дейността на мрежата е световно призната на форуми като Г20 и Азиатско-тихоокеанското икономическо сътрудничество, които приемат редица инструменти и изследвания, изготвени от ММФО.

В изпълнение на една от мерките, залегнали в Плана за действие за присъединяването на Република България към ОИСР (2019 – 2020 г.), от м. април 2020 г. Министерството на финансите става пълноправен член на мрежата ММФО към ОИСР. Това предоставя достъп на България до различни международни формати, на които се идентифицират добри практики и се обменя опит и информация в областта на финансовата грамотност. Други институции, работещи в сферата на финансовото образование и имащи интерес за обмяна на опит в международен план и споделяне на добри практики в тази област, също се присъединяват към ММФО – Комисия за финансов надзор и Българска народна банка (като редовни членове), както и Стопанският факултет към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – София, Българската финтех асоциация, Икономически университет – Варна, Стопанска академия „Димитър Ценов“ – Свищов, Университет за национално и световно стопанство – София (като афилирани членове)¹³.

Към датата на изготвяне на настоящия отчет в ММФО участват близо 300 публични институции (включително централни банки, министерства на финансите и министерства на образованието) от 130 държави.

¹³ <https://www.oecd.org/finance/financial-education/INFE-membership-lists.pdf>

6. Международни инициативи по финансова грамотност, в които Република България участва

6.1 Световна седмица на парите (Global Money Week - GMW), 20 – 26 март 2023 г.

Световната седмица на парите е ежегодна международна кампания за повишаване на информираността относно важноста на финансовата грамотност за младите хора от ранна възраст. Тя е насочена към надграждащо развиване на знания, умения, нагласи и поведения, които са необходими на младежите да взимат осъзнати финансови решения, в резултат на които да постигат финансово благосъстояние и финансова устойчивост.

Световната седмица на парите насърчава усилията, насочени към подобряване на финансовата грамотност на младите хора, като крайната цел е да се гарантира, че всички деца и младежи ще имат достъп до висококачествено финансово образование, че ще бъдат запознати с паричните въпроси и ще са в състояние да вземат интелигентни финансови решения, които могат да подобрят тяхната бъдеща финансова устойчивост и финансовото им благосъстояние.

От 2020 г. ММФО към ОИСР поема организацията на Световната седмица на парите от *Child and Youth Financial International* и я интегрира в работния си план и структурата си. Създава и работна група GMW към ММФО, която се занимава изключително с дейностите, свързани с кампанията. Координатор за България е JAB.

6.2 Европейска седмица на парите (European Money Week - EMW), 20 – 26 март 2023 г.

Реализираните по време на [Европейската седмица на парите](#) дейности и инициативи целят да насърчават и възпитават у децата интерес към предприемачеството, отговорност към парите и умения за дългосрочно планиране и управление на личния и семейния бюджет. Дейностите, с които банките се включват по време на Европейската седмица на парите, са открити уроци, интерактивни игри и представления, посещения на банкови клонове, където учениците имат възможността да се запознаят с ежедневната работа на служителите на финансовите институции, както и организиране на състезания и викторини, чрез които децата да придобият финансови знания по забавен и интересен начин. Координатор за България е АББ.

6.3 Световен ден на спестовността (World Saving Day), 31 октомври 2023 г.

[Световният ден на спестовността](#) е посветен на подчертаване значението на спестяването на пари и постигането на финансова сигурност. Всяка година Световният ден на спестовността се съсредоточава около определена тема, за да хвърли светлина върху различни аспекти на спестяването и управлението на финансите и да подчертае значението на спестяванията и разумното финансово планиране на фона на икономическа несигурност. През 2023 г. темата на Световния ден на спестовността е „Завладей своето утре“ (*Conquer Your Tomorrow*). Инициативата в България се провежда под егидата на ФГВБ.

6.4 Световна седмица на предприемачеството (Global Entrepreneurship Week), 13 – 19 ноември 2023 г.

[Световната седмица на предприемачеството](#) стартира през 2008 г. в 77 държави по инициатива на фондация *Ewing Marion Kauffman* и *Make Your Mark* с две основни цели – да насърчи предприемачеството и да подобри образованието на децата и младежите. До момента, инициативата е достигнала и е помогнала на близо 50 милиона души да развият своя потенциал и да възродят предприемаческата екосистема в своята страна. Кампанията се е развила през годините от инициатива, която вдъхновява младите хора, до събитие, в което се включват

предприемачи, инвеститори, политици и обществени структури, които заедно допринасят за растежа на икономиката и културата на различните страни.

6.5 Европейски месец на киберсигурността ([European Cyber Security Month](#)), м. октомври 2023 г.

Европейският месец на киберсигурността е годишната кампания на Европейския съюз, посветена на насърчаването на киберсигурността сред гражданите и организациите на ЕС и на предоставянето на актуална информация за онлайн сигурността чрез повишаване на осведомеността и споделяне на добри практики. Всяка година през целия месец октомври в цяла Европа се провеждат стотици дейности, включително конференции, семинари, обучения, уебинари, презентации и други, за насърчаване на цифровата сигурност и киберхигиената.

6.6 Европейска информационна кампания срещу „финансовите мулета“, м. декември 2023 г.

Финансови институции и правоохранителни органи от 26 държави се включват за девета поредна година в съвместна кампания, насочена срещу схеми за изпиране на пари и набиране на „финансови мулета“. Глобалната кампания е организирана от [Европейския център за борба с киберпрестъпленията към Европол](#), а партньор е Европейската банкова федерация, на която АББ е член.

Заклучение

Политиката за финансова грамотност е сред приоритетите на правителствените институции и на регулаторните органи, но също така и на неправителствения сектор. В Република България се изпълняват много програми и се осъществяват редица инициативи, целящи повишаване на финансовата грамотност на населението. Много от дейностите се осъществяват в партньорство между различни организации. Международните инициативи по финансова грамотност, в които страната участва помагат за обмяната на опит и добри практики между държавите, както и запознаване с нововъведенията в тази сфера.

Повишаването на нивото на финансовата грамотност води до по-добро финансово благосъстояние на гражданите, до по-добра финансова устойчивост. То помага и за по-устойчиво управление на малките и средните предприятия. Не на последно място, повишената финансова грамотност сред населението е свързано и с осигуряването на по-голяма стабилност на финансовия сектор.

Република България ще продължи да изпълнява своите приоритети в сферата на финансовата грамотност, като за целта ще продължи да разчита на доброто сътрудничество между правителствения и неправителствен сектор, както и на обмяната на опит и добри практики със своите международни партньори.